

Besluit van de Vlaamse Regering houdende de definitieve aanduiding van het watergevoelig openruimtegebied 'Leeg-Rietbeemden Laarsebeek' in Brasschaat en Schoten

DE VLAAMSE REGERING,

Rechtsgronden

Dit besluit is gebaseerd op:

- De Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009, artikel 5.6.8, § 1, tweede lid, en § 2, tweede lid, ingevoegd bij het decreet van 8 december 2017.
- Het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juni 2018 houdende nadere regels voor de aanduiding van watergevoelige openruimtegebieden.
- Het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, artikel 1.3.1.1, §1, eerste lid, gewijzigd bij het decreet van 24 juni 2022.
- Het besluit van de Vlaamse Regering van 20 juli 2006 tot vaststelling van nadere regels voor de toepassing van de watertoets, tot aanwijzing van de adviesinstanties en tot vaststelling van nadere regels voor de adviesprocedure bij de watertoets, vermeld in artikel 1.3.1.1 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, gewijzigd bij het besluit van 25 november 2022.

Vormvereisten

Volgende vormvereisten zijn voldaan:

- Op 4 juli 2023 heeft de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) advies gevraagd over het voornemen tot voorlopige aanduiding van het gebied als watergevoelig openruimtegebied.
- Het advies van het college van burgemeester en schepenen van Brasschaat werd gegeven op 21 augustus 2023. Het advies van het college van burgemeester en schepenen van Schoten werd gegeven op 17 augustus 2023.
- Het planvoornemen is onderworpen aan een milieubeoordeling. De kennisgeving voor het plan-MER werd door de Dienst Mer volledig verklaard op 9 juli 2018. De terinzagelegging vond plaats van 30 juli 2018 tot en met 30 augustus 2018. De richtlijnenvergadering vond plaats op 10 september 2018. De richtlijnen voor voorliggend MER werden door het kenniscentrum MER van het Departement Omgeving betekend op 25 oktober 2018.

- Het planvoornemen is onderworpen aan de watertoets, die deel uitmaakt van de milieubeoordeling.
- Het planvoornemen is onderworpen aan een verscherpte natuurtoets die deel uitmaakt van de milieubeoordeling. Voor het planvoornemen is geen passende beoordeling vereist.
- Het planvoornemen is onderworpen aan de Ruimtelijke Veiligheidstoets (RVR). Het Team Omgevingseffecten van het Vlaams Departement Omgeving heeft in haar standpunt van 27 juli 2023 aangegeven dat het opstellen van een RVR niet vereist is.
- In het gebied zijn volgende verkavelingen gekend: 2019029217 en 11040_2003_24 (achterliggende deel van verkaveling).
- De Vlaamse Regering heeft het watergevoelig openruimtegebied Leeg-Rietbeemden Laarsebeek in Brasschaat en Schoten voorlopig aangeduid op 15 december 2023.
- De voorlopige aanduiding van het watergevoelig openruimtegebied Leeg-Rietbeemden Laarsebeek in Brasschaat en Schoten werd onderworpen aan een openbaar onderzoek van 9 januari 2024 tot en met 8 maart 2024.
- De CIW heeft over de voorlopige aanduiding van het watergevoelig openruimtegebied Leeg-Rietbeemden Laarsebeek in Brasschaat en Schoten het advies ingewonnen bij de instanties, vermeld in artikel 5.6.8, § 2, eerste lid, van de VCRO.
- De CIW heeft een informatie- en inspraakvergadering georganiseerd in de vorm van een infomarkt in het gemeentehuis van Brasschaat (16 januari 2024), het stadhuis van Geel (17 januari 2024), het Europeiongebouw te Turnhout (23 januari 2024), het stadhuis van Lier (25 januari 2024) en in de openbare bibliotheek van Duffel (26 januari 2024).
- Tijdens het openbaar onderzoek werd advies ontvangen van de gemeente Brasschaat, de gecoro van de gemeente Brasschaat, de gemeente Schoten, de gecoro van de gemeente Schoten, de provincie Antwerpen en de dienst Integraal Waterbeleid van de provincie Antwerpen. Daarnaast werden 19 bezwaren en opmerkingen ontvangen.
- Het Team Omgevingseffecten van het Vlaams Departement Omgeving heeft het plan-MER goedgekeurd op 21 mei 2024.
- De CIW heeft via schriftelijke procedure kennis genomen van de bezwarenverwerking, rekening houdend met het goedgekeurde plan-mer, en formuleerde op 24 mei 2024 een voorstel tot definitieve aanduiding op basis van de criteria, vermeld in artikel 5.6.8, § 1, tweede lid, van de VCRO.
- Het advies [...] van de Raad van State, gegeven op [...], met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

Motivering

Dit besluit is gebaseerd op de volgende motieven:

- Het gebied 'Leeg-Rietbeemden Laarsebeek' maakt deel uit van het Benedenscheldebekken, ligt tussen woonwijken, een spoorweg, de snelweg en een golfterrein en wordt doorsneden door de Laarse Beek (2de categorie).
- Het gebied 'Leeg-Rietbeemden Laarsebeek' heeft een oppervlakte van 32,2 ha en is bijna volledig onbebouwd. Het merendeel van de onbebouwde ruimte is in gebruik als landbouwgrond of als weide, het meest oostelijk gelegen deel van het gebied is voornamelijk bebost.
- Het gebied is volgens het gewestplan Antwerpen gelegen in een bestemming die bebouwing mogelijk maakt, met name woonuitbreidingsgebied. De inrichting van het woonuitbreidingsgebied is in een deel van het gebied verder verfijnd volgens het bijzonder plan van aanleg nr.22 Het Leeg-Rietbeemden gelegen in "zone voor het oprichten van gegroepeerde sociale woningen volgens artikel 17 van de wet van 29 maart 1962".
- Het gebied werd op 6 mei 2011 door de Algemene Bekkenvergadering Benedenscheldebekken als signaalgebied aangeduid omwille van het feit dat er nog voldoende onbebouwde percelen zijn binnen het woongebied, de woonuitbreidingsgebieden Neervelden en Het Leeg niet verder worden aangesneden en beide gebieden natuurlijk overstroombaar zijn.
- De Vlaamse Regering keurde op 24 januari 2014 het ontwikkelingsperspectief goed voor het signaalgebied 'Leeg-Rietbeemden Laarsebeek' om het waterbergend vermogen van het gebied te kunnen behouden.
- Met name het westelijke deel van het gebied aan de noordelijke zijde van de Laarse Beek is gevoelig voor fluviale overstromingen vanuit deze beek. Hier is een middelgroot risico op overstromingen gemodelleerd. Ook ten zuiden van de Laarse Beek is er een middelgrote tot kleine kans op fluviale overstromingen gemodelleerd. Het pluviale model toont eveneens in het westen van het gebied en noordelijk van de Laarse Beek een middelgrote tot kleine kans op overstromingen. Daarnaast is er doorheen het hele gebied op verschillende plaatsen een bijkomende kleine kans op overstromingen onder klimaatverandering.
- Vrijwaring van het gebied voor verdere bebouwing is aangewezen en ondersteunt de uitvoering van acties uit het stroomgebiedbeheerplan 2022-2027 ter realisatie van bijkomende waterberging.
- Er bestaat een conflict tussen de verdere realisatie van de bestemming en de belangen van het watersysteem.
- Voor het gebied en de omgeving is er geen ruimtelijk uitvoeringsplan in opmaak noch voorzien op korte termijn. Om het gebied voor verdere bebouwing te vrijwaren, is een aanduiding als watergevoelig openruimtegebied in uitvoering van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening aangewezen.
- Het grafisch plan met de aanduiding van het gebied dat met dit besluit definitief wordt aangeduid als watergevoelig openruimtegebied is opgenomen als bijlage I bij dit besluit. De toelichting en motivering is opgenomen in de toelichtingsfiche die opgenomen is als bijlage II bij dit besluit.

- De aanduiding als watergevoelig openruimtegebied is in overeenstemming met het ruimtelijk principe in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen om het fysisch systeem te beschouwen als ruimtelijk structurerend. Ruimtelijk structurerend betekent dat de huidige, intrinsieke kenmerken van het bestaand fysisch systeem het richtinggevend kader zijn voor de ruimtelijke ontwikkeling van de structuurbepalende functies natuur, bos, landbouw en wonen en werken. De open ruimte van Leeg-Rietbeemden Laarsebeek, onderdeel van het Benedenscheldebekken wordt door de aanduiding als watergevoelig openruimtegebied gevrijwaard van bebouwing en kan verder ontwikkelen op basis van de fysische karakteristieken als waterrijk gebied.
- Het planvoornemen is onderworpen aan een milieubeoordeling. Er worden geen significante negatieve effecten op de leefomgeving verwacht. In het plan-MER worden geen milderende maatregelen noodzakelijk geacht.
- In het gebied is geen beschermd erfgoed aanwezig. Uit de milieubeoordeling blijkt dat er geen significante effecten te verwachten zijn voor het aspect landschap, onroerend erfgoed en archeologie.
- Rekening houdend met de kenmerken van het plan, de omgeving en de uitgevoerde analyse kan geoordeeld worden dat het plan geen risico inhoudt op het veroorzaken van significant negatieve effecten op de aanwezige Habitat- en Vogelrichtlijngebieden of Bijlage III soorten van het Natuurdecreet. Voor de voorliggende aanduiding moet geen passende beoordeling worden opgemaakt. Een verscherpte natuurtoets is niet vereist.
- Er bevinden zich geen bestaande Seveso-inrichtingen in of nabij het gebied. De inplanting van nieuwe Seveso-inrichtingen is volgens de voorziene stedenbouwkundige voorschriften uitgesloten. Het opstellen van een RVR is niet vereist. Die beoordeling blijkt uit de RVR-toets van 27 juli 2023.
- De Vlaamse Regering neemt akte van de melding van de provincie Antwerpen dat het watergevoelig openruimtegebied grenst aan het alternatief fietspad van de E19 in Brasschaat, dat is voorzien op het bovenlokaal functioneel fietsroutenetwerk, maar nog niet is gerealiseerd. Vermoedelijk zal dit aanleiding geven tot grondinnames ter plaatse. Aanleg van de fietspadinfrastructuur die conform is aan de richtlijnen van het vademecum voor fietsvoorzieningen is hier de ambitie.
- De Vlaamse Regering neemt akte van de gunstige adviezen van de gemeenten Schoten en Brasschaat.
- De Vlaamse Regering neemt akte van de opmerkingen namens vijf bezwaarindieners dat de omgeving zeer watergevoelig is en zeer ongeschikt om te bebouwen.
- De Vlaamse regering neemt akte van het voorbehoud dat een bezwaarindiener maakt voor het bekomen van een planschadevergoeding.
- In de hiernavolgende paragrafen wordt ingegaan op de bezwaren, opmerkingen en adviezen die werden ingediend tijdens het openbaar onderzoek. De bezwaren, opmerkingen en adviezen zijn ten behoeve van de leesbaarheid omkaderd en genummerd en worden gezamenlijk behandeld voor zover ze een gelijkaardige en gelijklopende inhoud hebben of over hetzelfde onderwerp gaan. Aanpassingen die worden doorgevoerd op basis van de bezwaren, opmerkingen en adviezen worden specifiek vermeld bij de

bespreking van de gegroepeerde bezwaren, opmerkingen en adviezen. Hieronder wordt eerst ingegaan op de bezwaren, opmerkingen of adviezen die aanleiding geven tot aanpassingen aan de verordenende delen van het plan: het grafisch plan. Daarna wordt per onderwerp ingegaan op bezwaren, opmerkingen en adviezen die aanleiding geven tot aanpassingen aan de niet verordenende delen van het plan.

Bezwaren, opmerkingen en adviezen die leiden tot aanpassingen van het grafisch plan

1. Een bezwaarindiener vraagt perceel 446C (aan de Beemdenstraat) uit het watergevoelig openruimtegebied te sluiten. Het perceel is aangeduid als watergevoelig in tegenstelling tot de aangrenzende bebouwde percelen. Volgens de fluviale en de pluviale watertoetskaarten is het perceel 446C evenwel niet als overstromingsgebied gemodelleerd.

De Vlaamse Regering beantwoordt dit bezwaar door te duiden dat de aanduiding van de watergevoelige openruimtegebieden vertrekt van de beleidsdoelstelling om de overstromingsgevoelige gebieden te vrijwaren van verdere bebouwing. Het perceel kan uit de aanduiding gehaald worden zonder significant negatieve impact op het watersysteem aangezien het hoger gelegen is en niet overstromingsgevoelig volgens de watertoetskaarten.

Op basis van dit bezwaar wordt het plan aangepast en wordt perceel 446C uitgesloten.

Bezwaren, opmerkingen en adviezen die leiden tot aanpassingen van de niet verordenende delen van het plan: toelichtingsfiche en plan-MER

2. De provincie Antwerpen vraagt om te verduidelijken in hoeverre windturbines alsnog mogelijk zijn in watergevoelige openruimtegebieden die vandaag bedrijventerrein zijn of als openbaar nut worden aanschouwd, rekening houdende met technische vereisten van windontwikkeling. Betekent 'bouwvrij' enkel bovengronds of ook ondergronds.

De Vlaamse Regering beantwoordt dit advies door te duiden dat de bouw van infrastructuur niet is opgenomen in het stedenbouwkundig voorschrift 5.6.8 uit de VCRO, behalve in functie van openbare wegen en nutsleidingen.

In overeenstemming met dit advies wordt het milieuonderzoek aangepast in categorie mens.

3. De sociale woonmaatschappij acht de motivering van de opname van de percelen 416F, 420V4 en 421D gebrekkig, omwille van de gedifferentieerde overstromingskansen van de percelen in eigendom van de VMSW enerzijds en de overige percelen anderzijds. In de toelichtingsfiche bij de voorlopige aanduiding wordt erkend dat de problemen op vlak van overstromingsgevoeligheid voornamelijk gesitueerd zijn in het westelijke deel van het signaalgebied, en (in mindere mate) het gebied ten zuiden van de Laarse Beek. Over het noordelijk deel (waar perceel 416F is gelegen) wordt enkel aangegeven dat er doorheen het hele gebied op verschillende plaatsen

een bijkomende kleine kans is op overstromingen onder klimaatverandering. Het is onduidelijk waarom het perceel 416F niet kan ontwikkeld worden, weliswaar (eventueel) met inachtnaam van een verscherpte watertoets.

De sociale woonmaatschappij acht de motivering van de opname van de percelen 416F, 420V4 en 421D ook gebrekkig omdat in de startbeslissing (BVR 24/1/2014) een ontwikkelingstraject wordt voorzien voor de noordelijke delen van het gebied met aanduiding van categorie A, zijnde dat een watertoets volstaat: *"In Brasschaat is het noordelijk, hoger gelegen deel nog ontwikkelbaar voor woningen. Het bestaande park wordt in de huidige visie behouden."* In de startbeslissing wordt verder gesteld dat een provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan deze nieuwe functionele invulling zal vastleggen en de grens tussen de ontwikkelbare zones en de zones voor open ruimte exact zal vastleggen. Sinds de vernietiging van het PRUP in 2019 door de Raad van State is er van een afbakening sindsdien geen sprake meer.

De Vlaamse Regering beantwoordt dit bezwaar door te duiden dat de Vlaamse Regering conform artikel 5.6.8. §1 VCRO gebieden waar een conflict bestaat tussen de verdere realisatie van de bestemming en de belangen van het watersysteem kan aanduiden als watergevoelig openruimtegebied. De Vlaamse Regering maakt bij de beslissing tot aanduiding een afweging tussen een toekomstige ontwikkeling van gebieden, rekening houdende met de wetgeving omtrent de watertoets, en het vrijwaren van gebieden om waterschade en verminderde woonkwaliteit te voorkomen. Hierbij maakt ze gebruik van de meest recente overstromingsgevaarkaarten, die niet alleen een inschatting maken van de huidige risico's maar waar beschikbaar ook van de toekomstige risico's. Om bebouwing toe te laten mag immers niet alleen naar het verleden gekeken worden, maar dienen ook de meest recente inzichten over toekomstige impact opgenomen te worden. Deze gegevens waren nog niet gekend bij de opmaak van de genoemde planprocessen. Op basis van voortschrijdend inzicht kunnen eerdere ontwikkelingsperspectieven bijgesteld worden. Er wordt volgens het voorzorgsprincipe gewerkt.

In overeenstemming met dit bezwaar wordt hoofdstuk 5.2 van het milieuonderzoek aangepast.

Bezwaren, opmerkingen en adviezen die niet leiden tot aanpassingen van het plan

4. De provincie Antwerpen vraagt om te verduidelijken of én in welke mate de aanduiding van een watergevoelig openruimtegebied ingrijpt op het proces en de aanleg van een fietssnelweg/fietsostrade. Het is niet duidelijk in welke mate de aanduiding als watergevoelig openruimtegebied een beperking geeft of bijkomend onderzoek vergt. Een vlotte realiseerbaarheid van de fietsostrades is voor de deputatie een uiterst belangrijke randvoorwaarde.

De Vlaamse Regering beantwoordt dit advies door te duiden dat de aanleg van openbare wegen is voorzien in de voorschriften, voor zover de ruimtelijk-ecologische draagkracht en de waterbeheersfunctie van het gebied niet worden overschreden. Ook de afwijkingsbepalingen van art. 4.4.7 uit de VCRO blijven van toepassing.

Dit advies leidt niet tot een aanpassing van het plan.

5. De gecoro van Brasschaat vraagt om de opties voor een alternatieve invulling van het gebied te onderzoeken en voor te leggen aan de gemeente en betrokken grondeigenaars.

De Vlaamse Regering beantwoordt dit advies door te duiden dat aan de aanduiding als watergevoelig openruimtegebied geen inrichtingswerken of andere projecten verbonden zijn. Enkel de planologische bestemming wordt gewijzigd. Het staat de gemeente vrij hier bijkomende planinitiatieven te nemen.

Dit advies leidt niet tot een aanpassing van het plan.

6. De gecoro van Schoten adviseert de aanduiding als watergevoelig openruimtegebied gunstig, en stelt voor om de gebieden te onteigenen in plaats van planschade te betalen aan de eigenaars. Op die manier kunnen er door overheden maatregelen genomen worden bij aanhoudende wateroverlast. Het beheer kan gebeuren door organisaties die inzetten op de open ruimte, zoals Natuurpunt.

De Vlaamse Regering beantwoordt dit advies door te duiden dat conform art. 5.6.8 §6 VCRO eigenaars niet onteigend worden. Aan de aanduiding als watergevoelig openruimtegebied zijn geen inrichtingswerken of andere projecten verbonden. Enkel de planologische bestemming wordt gewijzigd. De aanduiding van de watergevoelige openruimtegebieden dient te worden gezien als een maatregel die onderdeel uitmaakt van een uitgebreide set van maatregelen om de gemodelleerde waterproblematiek te remediëren. De vraag of er bijkomende nood is aan ingrepen in functie van water zal gebeuren in de geëigende planningsprocessen.

Dit advies leidt niet tot een aanpassing van het plan.

7. Boerenbond Antwerpen vraagt om de watergevoelige openruimtegebieden niet in de categorie 'overig groen' te plaatsen en de doelstelling om bosuitbreiding te realiseren binnen de watergevoelige openruimtegebieden uit de besluiten te halen, zodat alle voorgenoemde functies daadwerkelijk toegelaten blijven op de lange termijn binnen de watergevoelige openruimtegebieden en er geen sluimerende evolutie naar groene bestemmingen doorgevoerd wordt.

Boerenbond Antwerpen vraagt om de percelen in effectief landbouwgebruik in het watergevoelig openruimtegebied te herbestemmen naar bouwvrij agrarisch gebied om zo het landbouwgebruik toekomstgericht te bestendigen.

De Vlaamse Regering beantwoordt dit bezwaar door te verwijzen naar de bepalingen inzake watergevoelige openruimtegebieden in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, artikel 5.6.8, waarbij de toegelaten functies en handelingen zijn opgesomd. Met betrekking tot de opname in de categorie 'overig groen' wordt verwezen naar de bepalingen in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, artikel 2.2.6, §2, 3de lid.

De Vlaamse Regering verduidelijkt dat binnen 'watergevoelig openruimtegebied' zowel bosbouw als landbouw nevensgeschikte functies zijn, naast andere openruimte functies. De voorschriften maken het blijvend agrarisch gebruik van

het perceel mogelijk en leggen geen bijkomende beperkingen op. Een latere verfijning van de voorschriften via een ruimtelijk uitvoeringsplan is steeds mogelijk, waarbij de plannende overheid in deze kan opteren om het agrarisch gebruik te bestendigen door herbestemming naar bv. bouwvrij agrarisch gebied.

Dit bezwaar leidt niet tot een aanpassing van het plan.

8. De sociale woonmaatschappij vraagt om de percelen 416F, 420V4 en 421D uit het watergevoelig openruimtegebied te sluiten. Er kan begrip worden getoond indien dit niet mogelijk is voor de percelen 420V2 en 421D, de uitsluiting van perceel 416F wordt objectief verantwoord geacht.

9. Bezwaarindieners vragen de uitsluiting van percelen 456K en 456D het watergevoelig openruimtegebied, gelet op de ligging aan een volledig uitgeruste weg, de reeds aanwezige bebouwing en de beschikbare bufferruimte op de achterliggende percelen. Foto's worden toegevoegd als bewijs van ontbreken van wateroverlast.

10. Bezwaarindieners stellen dat het zorgvuldigheidsbeginsel en de materiële motiveringsplicht werden geschonden, aangezien het eigendom van de indieners (816D, 816E en 816C) werd aangeduid, hoewel het overstromingsgevaar sterk verschilt van de andere opgenomen percelen.

De indieners concluderen op basis van de kaarten dat het oostelijk gedeelte van het WORG op de fluviale overstromingskaarten geen risico met zich meebrengt (en naar de toekomst toe zelfs het volledige gebied van het watergevoelig openruimtegebied) en op de pluviale overstromingskaarten een kleine tot hoogstens een middelgrote kans bestaat op overstromingen, maar nergens een grote kans.

11. De bezwaarindieners stellen dat het zorgvuldigheidsbeginsel en de materiële motiveringsplicht werden geschonden. Eigendom van de indieners (409G) werd aangeduid, hoewel het overstromingsgevaar sterk verschilt van de andere opgenomen percelen.

12. Een bezwaarindiener geeft informatie over het perceel (447V) en de ontwikkelingen in de omgeving doorheen de tijd. Omwille van de eerdere bouwprojecten in de omgeving, vindt de indiener het logisch dat zijn perceel terug bouwgrond wordt. Het Geleeg is volgens hem immers niet meer watergevoelig dan de Tommermaat en de Heuvels. Hij stelt dat het oneerlijk is de eerste eigenaars geen ontwikkelingskansen te geven om de nieuwe eigenaars meer groen te geven.

13. Een bezwaarindiener geeft aan de percelen 449H en 449G te hebben gekocht om op termijn een woning te kunnen realiseren, gelet op de ligging binnen de bestemming 'Toekomstgrond in woonuitbreidingsgebied', langs een uitgeruste weg en tussen bestaande woningen.

De Vlaamse Regering beantwoordt deze bezwaren door te duiden dat de aanduiding van de watergevoelige openruimtegebieden die momenteel voorliggen een doorvertaling is van de initieel aangeduide signaalgebieden, op basis van de meest recente watertoetskaarten. De Vlaamse Regering maakt bij de beslissing tot aanduiding een afweging tussen een toekomstige ontwikkeling van gebieden, rekening houdende met de wetgeving omtrent de watertoets, en het vrijwaren van gebieden om waterschade en verminderde woonkwaliteit te voorkomen.

De percelen 416F, 420V4, 421D, 409G kennen onder klimaatveranderingen een kleine kans op overstroming, wat de aanduiding verantwoordt.

De percelen 456K en 456D kennen fluviaal een middelgrote kans op overstromingsgevaar en pluviaal een kleine kans onder klimaatveranderingen, wat de aanduiding verantwoordt.

De percelen 816D, 816E en 816C kennen op de pluviale overstromingskaart onder klimaatveranderingen verspreid over het geheel een kleine en middelgrote kans over overstromingen, wat de aanduiding verantwoordt. Het ontbreken van een fluviaal model onder klimaatveranderingen, sluit eventuele overstromingen niet uit.

Het perceel 447V kent volgens de kaarten fluviaal een middelgrote kans op overstromingen, wat de aanduiding verantwoordt.

De percelen 449H en 449G kennen volgens de kaarten fluviaal een middelgrote kans op overstromingen, wat de aanduiding verantwoordt.

Deze bezwaren leiden niet tot een aanpassing van het plan.

14. De sociale woonmaatschappij vraagt of de mogelijkheid bestaat tot compensatie van de reeds gemaakte kosten in functie van de ontwikkeling van een sociaal woonproject (reeds uitgevoerde stedenbouwkundige studie, de opstart van de infrastructuurwerken t.e.m. schetsontwerp, incl. archeologische prospectie) hetzij via de planschadevergoeding of een andere compensatie.

15. De sociale woonmaatschappij De Voorkempen-HE vraagt om de gemaakte investeringen voor zowel de aankoop als voor studie- en ontwerpwerk door de woonmaatschappijen terug te laten vloeien naar de sociale huisvestingssector om de beoogde ontwikkeling van sociale en betaalbare woningen die oorspronkelijk was voorzien in het Leeg Rietbeemden alsnog mogelijk te maken in Brasschaat.

16. De sociale woonmaatschappij Woonhaven Antwerpen vraagt om, indien de aanduiding als watergevoelig openruimtegebied de betreffende percelen zou omvatten, de middelen uit het Rollend Grondfonds en de investeringen door de woonmaatschappijen in studie- en ontwerpwerk, opnieuw terug te laten vloeien naar de sociale huisvestingssector om de beoogde ontwikkeling van sociale en betaalbare woningen alsnog mogelijk te maken.

17. De gemeenteraad verwijst in haar advies eveneens naar de voorgeschiedenis en de ontwikkelingsmogelijkheden voor sociale woningbouw, zoals vastgelegd in het BPA "Het Leeg-Rietbeemden". De gemeente wijst er evenwel op dat veranderende omgevingsfactoren zoals een wijzigend klimaat, langere droogteperiodes en heviger regenval geleid hebben tot een steeds groter wordende waterproblematiek over het gehele woonuitbreidingsgebied. De gemeente vraagt op basis van deze elementen om de haalbaarheid en wenselijkheid van een woonontwikkeling in dergelijk watergevoelig gebied in vraag te stellen. Door de opname als watergevoelig openruimtegebied kunnen de ruimtelijke doelstellingen van zowel de Vlaamse als de gemeentelijke overheid gerealiseerd worden en kan het woonaanbod verplaatst worden naar kwalitatievere locaties. De gemeenteraad geeft gunstig advies voor de aanduiding van het volledige gebied als WORG.

De Vlaamse Regering beantwoordt deze bezwaren door te duiden dat de planschadevergoeding die binnen de aanduiding van de watergevoelige openruimtegebieden wordt voorzien, het waardeverschil betreft tussen de huidige bestemming en de bestemming als openruimtegebied. De planschade zal bepaald worden na aanduiding en houdt rekening met de huidige grondprijzen van gelijkaardige percelen in de omgeving. Het exacte bedrag wordt op basis van het individuele dossier bepaald. De woonmaatschappijen, vermeld in artikel 4.36 van de Vlaamse Codex Wonen van 2021, komen in aanmerking voor deze eigenaarsvergoeding.

Deze bezwaren leiden niet tot een aanpassing van het plan.

18. Bezwaarindieners vragen percelen 816D, 816E en 816C uit het watergevoelig openruimtegebied te sluiten. Ze geven informatie over de voorgeschiedenis van hun eigendom, na een gemeentelijke onteigening vond een wederoverdracht in 2022 plaats. Hierna werden gesprekken gevoerd met de gemeente Brasschaat en de sociale huisvestingsmaatschappij NV De Voorkempen met het oog op het verwezenlijken van woningbouw. De percelen werden in het vernietigde provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan 'Het Leeg-Rietbeemden' te Brasschaat en Schoten niet als open ruimte opgenomen, waardoor indieners hun eigendom als ontwikkelaar beschouwen.

De indieners verwijzen naar een formulering uit het provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan 'Het Leeg-Rietbeemden' waarin wordt gesteld dat uit verder onderzoek van het signaalgebied bleek dat het inrichten van een overstromingsgebied hier niet noodzakelijk is maar dat er wel dient over gewaakt te worden dat het waterbergend vermogen van het gebied gevrijwaard blijft. Aan de hand van een hydraulische studie in opdracht van de gemeente Brasschaat kon worden bekeken welke percelen aan de rand van het signaalgebied konden bebouwd worden, zonder de waterhuishouding in gevaar te brengen, en welke percelen bouwvrij dienden te blijven. Hieruit blijkt dat de eigendom uiteindelijk niet mee werd opgenomen in het provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan als open ruimtegebied, wat betekent dat er een wetenschappelijk onderbouwde studie voorligt waaruit blijkt dat niet het volledige signaalgebied onbebouwd moet blijven. De vernietiging van het provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan werd niet gemotiveerd door de overstromingsgevoeligheid van het gebied, en doet geen afbreuk aan de bewijswaarde van de hydraulische studie waaruit is gebleken dat er geen noodzaak is om het volledige signaalgebied in te richten als overstromingsgebied.

19. Twee bezwaarindieners zien een schending van het redelijkheidsbeginsel en stellen dat de aanduiding als watergevoelig openruimtegebied (met quasi bouwverbod) van hun eigendom met weinig kans op overstroming niet opweegt tegen het overstromingsgevaar in het gebied. Het zeer beperkte overstromingsgevaar ter plaatse kan worden opgevangen met minder verregaande maatregelen dan een aanduiding als watergevoelig openruimtegebied. Het niet-opnemen van het eigendom in het provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan wordt door indieners opgevat als een signaal dat het eigendom als bebouwbaar werd beschouwd. Het opleggen van een bouwverbod op hun eigendom behartigt volgens indieners de belangen van het watersysteem geenszins (dit blijkt niet uit de feitelijke elementen) en doet zelfs

afbreuk aan het maatschappelijk belang dat hun eigendom kan hebben naar de toekomst toe (sociale woningbouw).

20. De indieners vragen de uitsluiting van perceel 409G uit de contour van het watergevoelig openruimtegebied en geven informatie over het juridische statuut van het perceel (hoofdzakelijk in woonuitbreidingsgebied gelegen en binnen de contouren van het BPA 'Het Leeg - Rietbeemden' in een zone voor het oprichten van gegroepeerde sociale woningen). Er werden gesprekken gevoerd met de gemeente Brasschaat en de sociale huisvestingsmaatschappij NV De Voorkempen met het oog op het verwezenlijken van woningbouw op het eigendom.

21. Volgens een bezwaarindiener strookt de integrale aanduiding van het gebied als watergevoelig openruimtegebied niet met de waterinformatiekaarten en de watergesteldheid van het gebied. Er wordt daarvoor verwezen naar het provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan en naar de startbeslissing bij het signaalgebied (januari 2014). Indiener stelt dat een duidelijk onderscheid moet worden gemaakt tussen de verschillende zones binnen het betrokken gebied en dat voor bepaalde percelen wel nog een vorm van ontwikkeling mogelijk zou moeten zijn.

De indiener stelt dat het gebied voor bebouwing geschikt is en ook door de overheid zo werd beschouwd. Conform het BPA 'Het Leeg-Rietbeemden' kunnen de percelen worden ontwikkeld, indieners ontvingen een brief van de deputatie van Antwerpen met een voorstel de grond te verkopen in functie van de ontwikkeling ervan, het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van Brasschaat vermeldt de ontwikkeling, en ook in het advies m.b.t. de toetsing van het aandachtsgebied BES 13 Leeg-Rietbeemden van de CIW (5 april 2011) blijkt een inrichtingsplan voor de invulling van het gebied dat voorziet in sociale woningbouw en de realisatie hiervan in 2025.

22. Een bezwaarindiener acht de motivering voor een integrale aanduiding van het gebied tot watergevoelig openruimtegebied onvoldoende, onder andere bij gebrek aan een toetsing aan de geldende omzendbrieven en principes, aan het onderscheid tussen deelgebieden en verschillen in watergesteldheid en het feit dat het gebied planologisch bestemd is voor de realisatie van sociale woningbouw.

23. De sociale woonmaatschappijen De Voorkempen-HE en Woonhaven Antwerpen stellen dat bij de aanduiding van het gebied als watergevoelig openruimtegebied er geen rekening gehouden is met de gekende studies en onderzoeken, met verwijzing naar het bijzonder plan van aanleg 'Het Leeg - Rietbeemden', het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van Brasschaat, een studie van BUUR in samenwerking met Arcadis uit 2012 (die een beeld geven van de mogelijkheden tot woonontwikkeling) en het provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan uit 2017.

24. De sociale woonmaatschappij De Voorkempen-HE stelt dat er geen rekening gehouden is met de lopende sociale woningbouwprojecten en vergunde verkavelingen, en geeft informatie over een voortraject dat al 15 jaar loopt met de betrokken instanties. De laatste stap in dit traject is het ontwikkelingsplan dat tussen 2020 en 2022 werd vertaald in een concreet stedenbouwkundig en architecturaal ontwerp voor het realiseren van 171 sociale en bescheiden woningen in 3 projectzones in het oostelijke deel van het signaalgebied. Het

studiewerk en de afbakening conform het provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan vormden de basis voor dit plan.

De sociale woonmaatschappij vraagt rekening te houden met projecten die reeds een lange voorgeschiedenis (en gemaakte kosten) kennen en oog te hebben voor de hoge nood aan sociale woningen in de regio. Ze verwijst daarbij naar haar recent project ter realisatie van 18 sociale kavels op percelen 443E en 446E. De sociale woonmaatschappij vraagt om de aanduiding van het WORG te herbekijken rekening houdend met het studiewerk (waarin maatregelen ter verbetering van de watergevoeligheid werden voorzien), de investeringen, de afgeleverde vergunningen (specifiek voor haar eigendom 443E en 446E) en het historisch traject zodat de geleverde inspanningen niet verloren gaan.

25. De sociale woonmaatschappij Woonhaven Antwerpen acht de motivering voor een integrale aanduiding van het gebied tot watergevoelig openruimtegebied onvoldoende. Er wordt daarbij verwezen naar de beslissing van de CIW uit 2018 om het signaalgebied 'Leeg-Rietbeemden Laarsebeek' niet op te nemen in de lijst voor de voorlopige aanduiding van watergevoelige openruimtegebieden. In de toelichtingsfiche van het watergevoelig openruimtegebied worden verder de nieuwe overstromingskaarten, zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 25 november 2022, opgegeven als reden om het gebied alsnog op te nemen op de lijst. Indiener vult aan dat op basis van de overstromingskaarten niet kan gemotiveerd worden dat voor het oostelijk gedeelte van het watergevoelig openruimtegebied een bouwvrije opgave de enige oplossing is.

26. De gemeenteraad verwijst in haar advies eveneens naar de voorgeschiedenis en de ontwikkelingsmogelijkheden voor sociale woningbouw, zoals vastgelegd in het BPA "Het Leeg-Rietbeemden". De gemeente wijst er evenwel op dat veranderende omgevingsfactoren zoals een wijzigend klimaat, langere droogteperiodes en heviger regenvval geleid hebben tot een steeds groter wordende waterproblematiek over het gehele woonuitbreidingsgebied. De gemeente vraagt op basis van deze elementen om de haalbaarheid en wenselijkheid van een woonontwikkeling in dergelijk watergevoelig gebied in vraag te stellen. Door de opname als watergevoelig openruimtegebied kunnen de ruimtelijke doelstellingen van zowel de Vlaamse als de gemeentelijke overheid gerealiseerd worden en kan het woonaanbod verplaatst worden naar kwalitatievere locaties. De gemeenteraad geeft gunstig advies voor de aanduiding van het volledige gebied als WORG.

De Vlaamse Regering beantwoordt deze bezwaren door te duiden dat de Vlaamse regering conform artikel 5.6.8. §1 VCRO gebieden waar een conflict bestaat tussen de verdere realisatie van de bestemming en de belangen van het watersysteem kan aanduiden als watergevoelig openruimtegebied. De Vlaamse Regering maakt bij de beslissing tot aanduiding een afweging tussen een toekomstige ontwikkeling van gebieden, rekening houdende met de wetgeving omtrent de watertoets, en het vrijwaren van gebieden om waterschade en verminderde woonkwaliteit te voorkomen.

Hierbij maakt ze gebruik van de meest recente overstromingsgevaarkaarten, die niet alleen een inschatting maken van de huidige risico's maar waar beschikbaar ook van de toekomstige risico's. Om bebouwing toe te laten mag immers niet alleen naar het verleden gekeken worden, maar dienen ook de meest recente inzichten over toekomstige impact opgenomen te worden. Deze gegevens waren

nog niet gekend bij de opmaak van de genoemde planprocessen. Op basis van voortschrijdend inzicht kunnen eerdere ontwikkelingsperspectieven bijgesteld worden. Er wordt volgens het voorzorgsprincipe gewerkt.

Deze bezwaren leiden niet tot een aanpassing van het plan.

27. Volgens twee bezwaarindieners is er bij de opname van hun eigendom in het watergevoelig openruimtegebied (en ruimer gesteld van alle percelen met geen of beperkt overstromingsgevaar) sprake van een ongelijke behandeling ten opzichte van eigenaars van percelen met hoog overstromingsgevaar zonder redelijke verantwoording en wordt derhalve het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel geschonden.

De Vlaamse Regering beantwoordt deze bezwaren door te duiden dat de aanduiding van de watergevoelige openruimtegebieden die momenteel voorliggen een doorvertaling is van de initieel aangeduide signaalgebieden, op basis van de meest recente watertoetskaarten. Daarbij werd getracht in de mate van het mogelijke perceelsgrenzen te volgen. De aanduiding van watergevoelige openruimtegebieden is in het decreet niet voorzien als eenmalig en kan aanleiding geven tot bijkomende aanduidingen

Deze bezwaren leiden niet tot een aanpassing van het plan.

28. Een bezwaarindiener stelt dat het integrale gebied als watergevoelig openruimtegebied wordt aangeduid zonder nadere motivering of aftoetsing van de plaatselijke watergesteldheid.

29. Een bezwaarindiener stelt een gebrekkige motivering vast voor de aanduiding van het integrale gebied dat uiteenvalt in verschillende zones, waarbij de watergevoeligheid en de overstroombaarheid sterk afhankelijk is van de exacte locatie. De indiener stelt vast dat effectieve wateroverlast binnen dit gebied niet nader wordt gemotiveerd in het besluit tot voorlopige aanduiding.

30. De gemeente wijst er op dat veranderende omgevingsfactoren zoals een wijzigend klimaat, langere droogteperiodes en hevigere regenval geleid hebben tot een steeds groter wordende waterproblematiek over het gehele woonuitbreidingsgebied. De gemeente vraagt op basis van deze elementen om de haalbaarheid en wenselijkheid van een woonontwikkeling in dergelijk watergevoelig gebied in vraag te stellen. Door de opname als watergevoelig openruimtegebied kunnen de ruimtelijke doelstellingen van zowel de Vlaamse als de gemeentelijke overheid gerealiseerd worden en kan het woonaanbod verplaatst worden naar kwalitatievere locaties. De gemeenteraad geeft gunstig advies voor de aanduiding van het volledige gebied als WORG.

De Vlaamse Regering beantwoordt deze bezwaren door te duiden dat de aanduiding van de watergevoelige openruimtegebieden die momenteel voorliggen een doorvertaling is van de initieel aangeduide signaalgebieden, op basis van de meest recente watertoetskaarten.

De Vlaamse Regering heeft een grondige evaluatie gedaan van de overstromingsgevoeligheid en de mogelijke impact ten gevolge van toekomstige ontwikkelingen. De analyse van het gebied is opgenomen in de toelichtingsfiche

die per gebied werd opgemaakt. Waar mogelijk werden de perceelgrenzen of aanduidingen op het gewestplan gevolgd voor de afbakening.

Deze bezwaren leidt niet tot een aanpassing van het plan.

31. Een bezwaarindiener stelt dat het ontbreken van een toets aan de omzendbrief OMG/2022/1 (Voor wat betreft de toepassing van een klimaatbestendige watertoets en de vrijwaring van het waterbergend vermogen in signaalgebieden) een schending van de motiveringsplicht inhoudt. Uit deze omzendbrief blijkt volgens indiener dat er binnen een signaalgebied een tegenstrijdigheid kan bestaan tussen de geldende bestemmingsvoorschriften en het belang van dit gebied voor het watersysteem, maar dit niet zonder meer zo is. Het onderzoek daaromtrent ontbreekt, waardoor een aanduiding niet conform is.

De Vlaamse Regering beantwoordt dit bezwaar door te duiden dat de analyse van de gebieden is opgenomen in de toelichtingsfiches die per gebied werden opgemaakt. Hierin wordt de toetsing gedaan tussen de overstromingsgevaarkaarten en de ontwikkelingsmogelijkheden in het gebied. Percelen van bezwaarindiener (456K en 456D) kennen reeds een middelgrote kans op overstromingen bij huidig klimaat, waardoor opname verantwoord is.

Dit bezwaar leidt niet tot een aanpassing van het plan.

32. Een bezwaarindiener acht een ontwikkeling nog mogelijk mits bepaalde compenserende maatregelen. De verscherpte watertoets, die werd opgenomen in de aanduiding van het signaalgebied en duidelijkheid zou brengen over deze maatregelen, werd tot vandaag niet uitgevoerd.

De Vlaamse Regering beantwoordt dit bezwaar door te duiden dat de Vlaamse regering conform artikel 5.6.8. §1 VCRO gebieden waar een conflict bestaat tussen de verdere realisatie van de bestemming en de belangen van het watersysteem kan aanduiden als watergevoelig openruimtegebied. De Vlaamse Regering maakt bij de beslissing tot aanduiding een afweging tussen een toekomstige ontwikkeling van gebieden, rekening houdende met de wetgeving omtrent de watertoets, en het vrijwaren van gebieden om waterschade en verminderde woonkwaliteit te voorkomen. Een verscherpte watertoets is vereist om de effecten van een ontwikkeling te toetsen aan het watersysteem. Aan de aanduiding als watergevoelig openruimtegebied zijn geen inrichtingswerken of andere projecten verboden. Enkel de planologische bestemming wordt gewijzigd. Een aanduiding en berekening van waterberging is dus niet vereist binnen het voorliggend planproces.

Dit bezwaar leidt niet tot een aanpassing van het plan.

33. Een bezwaarindiener grenst met zijn woning aan het watergevoelig openruimtegebied en vermeldt de aanwezigheid van wateroverlast achteraan de tuin. De gemeente zou het gebied door een ontwikkelaar willen laten verharderen. Bij een ontwikkeling van het gebied (deel voor sociale woningbouw) wordt er gevreesd voor meer wateroverlast en indiener vraagt of de overheid deze schade dan zal vergoeden. Indiener begrijpt niet dat ontwikkeling

overwogen wordt. Ook zou het jammer zijn dat de natuur, waar reeën en vossen zich in het aanwezige bos laten zien, verloren zou gaan.

De Vlaamse Regering beantwoordt dit bezwaar door te duiden dat de aanduiding van de watergevoelige openruimtegebieden vertrekt van de beleidsdoelstelling om de overstromingsgevoelige gebieden te vrijwaren van verdere bebouwing. De Vlaamse Regering maakt bij de beslissing tot aanduiding een afweging tussen een toekomstige ontwikkeling van gebieden, rekening houdende met de wetgeving omtrent de watertoets, en het vrijwaren van gebieden om waterschade en verminderde woonkwaliteit te voorkomen. Ze handelt hierbij uit het voorzorgsprincipe. Het gebied wordt daarom als watergevoelig openruimtegebied aangeduid, net om bijkomende verharding, ontwikkeling en wateroverlast te vermijden.

Dit bezwaar leidt niet tot een aanpassing van het plan.

34. Bezwaarindieners merken op dat de percelen 460A, 461B, 462, 463, 464, 465A, 465B, 465C, 465E, 466 467A en 468 ingekleurd zijn als landbouwgrond, en enkel het perceel 472D, ingekleurd is als bouwgrond voor sociale woningbouw, en dat dit nogmaals bevestigd werd door het gemeentebestuur op 9 februari 2018.

De Vlaamse Regering beantwoordt dit bezwaar door te duiden dat de genoemde percelen allen gelegen zijn binnen de contour van het bijzonder plan van aanleg 'Het Leeg - Rietbeemden' met als doel het oprichten van gegroepeerde sociale woningen. Volgens het gewestplan hebben ze als onderliggende bestemming 'woonuitbreidingsgebied'.

Dit bezwaar leidt niet tot een aanpassing van het plan.

35. Bezwaarindieners geven informatie over de (financiële) voorgeschiedenis van hun eigendom (460A, 461B, 462, 463, 464, 465A, 465B, 465C, 465E, 466 467A en 468) met de gratis grondafstand die zij in 1995 deden en de verrekening van nalatenschap in 2016 (op basis van het provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan 'Het Leeg - Rietbeemden'). Ze verwijzen tevens naar het BPA dd. 12/09/2012 met de bouw van 3 woningeenheden voor sociale woningbouw op perceel 472D, naar eerdere taxaties op basis van verschillende bestemmingen en naar de ontwikkeling van woningen verderop in de Beemdenstraat. Indieners vragen duidelijkheid en recht op planschadevergoeding.

De Vlaamse Regering beantwoordt dit bezwaar door te duiden dat het gebied sinds 1972 verschillende bestemmingen heeft gekend. Het provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan 'Het Leeg - Rietbeemden' werd in 2019 door de Raad van State vernietigd, waardoor de bestemming in het BPA nr. 22 'Het Leeg - Rietbeemden' opnieuw van toepassing is. Na de aanduiding als watergevoelig openruimtegebied, zal de bouw van woningen niet langer mogelijk zijn. Het verlies aan bouwmogelijkheden wordt gecompenseerd via de planschaderegeling. De planschade zal bepaald worden na aanduiding en houdt rekening met de huidige grondprijzen van gelijkaardige percelen in de omgeving. Het exacte bedrag wordt op basis van het individuele dossier bepaald.

Dit bezwaar leidt niet tot een aanpassing van het plan.

36. De sociale woonmaatschappij Woonhaven Antwerpen vraagt om opnieuw het planinitiatief te nemen om de grens van de ontwikkelbare zones en zones voor open ruimte vast te leggen en enkel de zones voor open ruimte op te nemen in de aanduiding als watergevoelig openruimtegebied.

De Vlaamse Regering beantwoordt dit bezwaar door te duiden dat de aanduiding van de watergevoelige openruimtegebieden vertrekt van de beleidsdoelstelling om deze gebieden in functie van het watersysteem te vrijwaren van verdere bebouwing. Een latere verfijning van de voorschriften via een ruimtelijk uitvoeringsplan is steeds mogelijk, maar niet voorzien in deze procedure.

Dit bezwaar leidt niet tot een aanpassing van het plan.

37. De sociale woonmaatschappij Woonhaven Antwerpen stelt dat bij de aanduiding als watergevoelige openruimtegebied alternatieve ontwikkelingsmogelijkheden voor sociaal en betaalbaar wonen dienen voorzien te worden in de regio. In een regio met hoge grondprijzen en woonnood is het niet vanzelfsprekend om de vooropgestelde ontwikkeling van sociale en betaalbare woningen op andere plaatsen te realiseren.

De Vlaamse Regering beantwoordt dit bezwaar door te duiden dat de aanduiding van de watergevoelige openruimtegebieden vertrekt van de beleidsdoelstelling om deze gebieden te vrijwaren van verdere bebouwing. De vraag of er bijkomende nood is aan ruimte voor wonen zal gebeuren in de geëigende planningsprocessen.

Dit bezwaar leidt niet tot een aanpassing van het plan.

38. Een bezwaarindiener wenst een schadevergoeding, indien zijn percelen (449H, 449G) worden aangeduid als watergevoelig openruimtegebied.

De Vlaamse Regering beantwoordt dit bezwaar door te duiden op basis van de beslissing van de Vlaamse Regering van 22 maart 2024 de nieuwe planschaderegeling in voege is getreden op 15 april 2024. De definitieve aanduidingen van de watergevoelige openruimtegebieden zullen onder deze regeling vallen. Na de definitieve aanduiding door de Vlaamse Regering heeft de eigenaar twee jaar de tijd om een aanvraag tot schadevergoeding in te dienen volgens de procedure die zal worden meegedeeld via brief aan de eigenaars.

Dit bezwaar leidt niet tot een aanpassing van het plan.

39. Een bezwaarindiener geeft aan dat in de straat Het Leeg voldoende ruimte is om langs de straatkant grachten aan te leggen die bij eventuele overlast het water kunnen wegleiden naar andere gebieden of rioleringen.

De Vlaamse Regering beantwoordt dit bezwaar door te duiden de aanduiding van de watergevoelige openruimtegebieden vertrekt van de beleidsdoelstelling om de ruimte die het water inneemt te beschermen, en erover te waken dat ontwikkelingen in het gebied er niet toe zullen leiden dat de waterproblematiek zich verplaatst. Gezien de risico's op overstromingen zijn kleine ingrepen (vb. aanleggen van een gracht) hier niet aan de orde en kunnen zelfs aanleiding geven tot het verplaatsen van de problematiek.

Dit bezwaar leidt niet tot een aanpassing van het plan.

Juridisch kader

Dit besluit sluit aan bij de volgende regelgeving:

- Het besluit van de Vlaamse Regering van 23 september 1997 houdende de definitieve vaststelling van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, bekrachtigd bij het decreet van 17 december 1997 wat de bindende bepalingen betreft en op de besluiten van de Vlaamse Regering van 12 december 2003 en 17 december 2010 houdende de definitieve vaststelling van een herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, bekrachtigd bij de decreten van 19 maart 2004 respectievelijk 25 februari 2011, wat de bindende bepalingen betreft.
- Het koninklijk besluit van 3 oktober 1979 houdende de vaststelling van het gewestplan Antwerpen, en latere wijzigingen.
- De richtlijn 2000/60/EG van het Europees parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid.
- De richtlijn 2007/60/EG van het Europees parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's.

Initiatiefnemer

Dit besluit wordt voorgesteld door de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme.

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

Artikel 1. Het gebied 'Leeg-Rietbeemden Laarsebeek' in Brasschaat en Schoten wordt definitief aangeduid als watergevoelig openruimtegebied.

De normatieve delen van dit besluit zijn hierbij gevoegd als bijlage:

1. bijlage I, het grafisch plan

De niet-normatieve delen van dit besluit zijn bijgevoegd als:

1. bijlage II, de toelichtingsfiche
2. bijlage III, het plan-MER

Artikel 2. De Vlaamse minister, bevoegd voor omgeving, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving,
Omgeving, Energie en Toerisme

Zuhal DEMIR

Bijlage I. Verordenend grafisch plan

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van de Vlaamse Regering van [...] houdende de definitieve aanduiding van het watergevoelig openruimtegebied 'Leeg-Rietbeemden Laarsebeek' in Brasschaat en Schoten.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving,
Omgeving, Energie en Toerisme

A handwritten signature in black ink, reading "Demir Zuhair". The script is cursive and fluid.

Zuhair DEMIR

Bijlage II. De toelichtingsfiche

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van de Vlaamse Regering van [...] houdende de definitieve aanduiding van het watergevoelig openruimtegebied 'Leeg-Rietbeemden Laarsebeek' in Brasschaat en Schoten.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving,
Omgeving, Energie en Toerisme

A handwritten signature in black ink, reading 'Deniz Zuhal' in a cursive script.

Zuhal DEMIR

Bijlage III. Het plan-MER

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van de Vlaamse Regering van [...] houdende de definitieve aanduiding van het watergevoelig openruimtegebied 'Leeg-Rietbeemden Laarsebeek' in Brasschaat en Schoten.

Brussel,

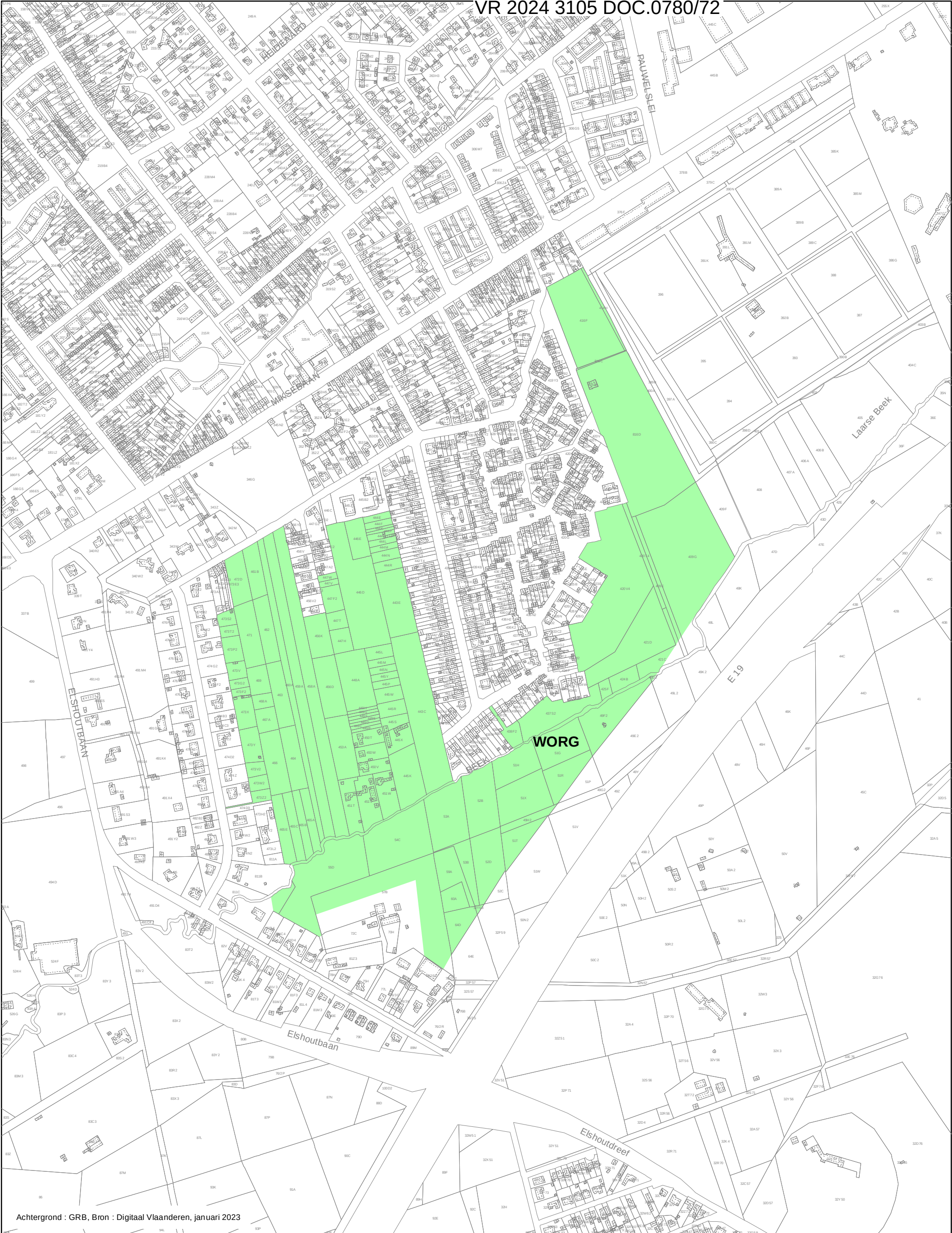
De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving,
Omgeving, Energie en Toerisme

A handwritten signature in black ink, reading "Deniz Zuhar". The signature is written in a cursive, flowing style.

Zuhal DEMIR

Achtergrond : GRB, Bron : Digitaal Vlaanderen, januari 2023

WATERGEVOELIG OPENRUIMTEGEBIED

Bijlage I. Verordenend grafisch plan bij het besluit van de Vlaamse Regering van datum [...] houdende de definitieve aanduiding van het watergevoelig openruimtegebied

Leeg-Rietbeemden Laarsebeek in Brasschaat

Definitieve aanduiding WOR_02000_273_00025_00001

DEPARTEMENT OMGEVING

0 25 50 M

schaal : 1:5.500

N

Definitieve aanduiding

Watergevoelig openruimtegebied 'Leeg-Rietbeemden Laarsebeek'

in Brasschaat en Schoten

Bijlage II: toelichtingsfiche

Inhoudsopgave

1	Doelstelling en beleidscontext	3
1.1	Doelstelling	3
1.2	Beleidscontext	3
1.2.1	Ruimtelijk structuurplan Vlaanderen	3
1.2.2	Decreet Integraal Waterbeleid	3
1.2.3	Blue deal	4
1.2.4	Klimaatadaptatieplan	4
1.2.5	Landbouw	4
1.3	Voortraject.....	4
2	Beschrijving van gebied en het watersysteem	6
2.1	Feitelijke toestand	6
2.2	Waterbergend vermogen en overstromingsgevoeligheid	7
2.3	Stroomgebiedbeheerplan Benedenscheldebekken	9
2.4	Signaalgebied – startbeslissing Vlaamse Regering	10
2.5	Juridische toestand.....	11
2.6	Gemeentelijke structuurplannen	12
3	Onderzoek sectorale wetgeving.....	13
3.1	Milieueffectrapportage	13
3.2	Ruimtelijke veiligheidsrapportage.....	14
3.3	VEN-toets.....	14
3.4	Onroerenderfgoed-toets	14
4	Aanpassing plangebied na openbaar onderzoek	14
5	Rechtsgevolgen	15
5.1	Stedenbouwkundige voorschriften	15
5.2	Verkavelingen en principiële akkoorden	16
5.3	Ruimtebalans	16
6	Conclusie	16

1 Doelstelling en beleidscontext

1.1 Doelstelling

Overstromingen volgen mekaar jaar na jaar op en drukken ons met de neus op de feiten. De combinatie van veel verspreide bebouwing en verharding en een waterbeleid dat eeuwenlang voornamelijk gericht was op het afvoeren van water, maakt Vlaanderen kwetsbaar voor de gevolgen van de klimaatverandering. Dit versterkt overstromingsrisico's en verminderde waterinfiltratie in de bodem. Er blijft ook steeds minder ruimte vrij om het water op te vangen bij hevige regenbuien. Bepaalde gebieden in Vlaanderen overstromen nu al met de regelmaat van de klok, vaak zelfs bij minimale neerslag.

Een duurzame en klimaatbestendige ruimtelijke ontwikkeling is slechts mogelijk door het afremmen van het bijkomend ruimtebeslag en het maximaal vrijwaren van de open ruimte. Dit principe is intussen bekend als de 'bouwshift'. Tegelijk moet de verhardingsgraad in de openruimte afnemen.

Om Vlaanderen beter te beschermen tegen zowel droogte als wateroverlast zette de Vlaamse Regering de Blue Deal op, om van Vlaanderen opnieuw een spons te maken door voldoende ruimte te voorzien voor water. Ruimte geven aan water is noodzakelijk in het kader van het voorkomen van droogte en overstromingen. Dit gebeurt door de watergevoelige gebieden te vrijwaren van verdere bebouwing en verharding, waardoor het waterbergend vermogen behouden blijft en stroomafwaarts gelegen dorpen en kernen gevrijwaard blijven van wateroverlast.

Om Vlaanderen klimaatrobuuster te maken is het bijgevolg cruciaal om gebieden met een groot waterbergend vermogen of overstromingsrisico niet meer te ontwikkelen voor harde bestemming (wonen, industrie, ...) en deze dusdanig in te richten dat we hun potentieel maximaal kunnen vrijwaren en benutten.

Deze gebieden worden daarom herbestemd naar een openruimtefunctie via een ruimtelijk uitvoeringsplan of aanduiding als watergevoelig openruimtegebied.

1.2 Beleidscontext

1.2.1 Ruimtelijk structuurplan Vlaanderen

Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen is sinds 1997 een belangrijk fundament van het ruimtelijk beleid. Het is een visie die aangeeft hoe we in Vlaanderen best met onze ruimte omgaan. We moeten investeren in onze steden, zodat dit aangename plekken zijn om te wonen. Wat nog rest aan groen en open ruimte moeten we bewaren.

De aanduiding van watergevoelige openruimtegebieden geeft mee uitvoering aan het principe van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen waarbij gesteld wordt dat het fysisch systeem ruimtelijk structurerend is. De ruimtelijke structuur van het buitengebied wordt in Vlaanderen bepaald door onder meer het samenhangend geheel van rivier- en beekvalleien. Het fysisch systeem, waaronder de hier te vrijwaren valleigebieden en andere overstromingsgevoelige gebieden, vormt hiermee het richtinggevend kader voor de ontwikkeling van natuur, bos, landbouw en landschap in het buitengebied.

1.2.2 Decreet Integraal Waterbeleid

Het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018 (waterwetboek), vormt het juridisch kader voor het integraal waterbeleid in Vlaanderen. Het decreet bevat ook de omzetting van de kaderrichtlijn Water en de Overstromingsrichtlijn.

Dit decreet legt de doelstellingen en beginselen van het integraal waterbeleid vast, waarbij de multifunctionaliteit van watersystemen sterk benadrukt wordt. Daarnaast bepaalt het hoe de watersystemen ingedeeld worden in stroomgebieden en stroomgebiedsdistricten, bekkens en deelbekkens en vertaalt het die indeling in watersystemen door in de organisatiestructuur en de planning voor het integraal waterbeleid. Zo wordt er ook het kader mee vastgesteld voor de stroomgebiedbeheerplannen.

De stroomgebiedbeheerplannen voor Schelde en Maas 2022-2027 werden vastgesteld door de Vlaamse Regering op 1 juli 2022. Hierin is onder meer de actie 6_A_0022 opgenomen om gevolg te geven aan de startbeslissingen van de Vlaamse Regering inzake signaalgebieden door herbestemming van de noodzakelijke deelgebieden via de aanduiding van watergevoelige openruimtegebieden of via ruimtelijke uitvoeringsplannen.

1.2.3 Blue deal

In de strijd tegen waterschaarste en droogte riep de Vlaamse Regering de Blue Deal in het leven om via tal van acties de strijd tegen waterschaarste en droogte op het terrein aan te gaan. De aanduiding van watergevoelige openruimtegebieden speelt in op het voorkomen van bijkomende verharding. Daarnaast kan de vrijgehouden open ruimte mee ingezet worden voor waterconservering. Het water kan in deze gebieden worden vastgehouden en krijgt de tijd om te infiltreren naar het grondwater.

1.2.4 Klimaatadaptatieplan

Het Vlaams klimaatadaptatieplan moet Vlaanderen verder voorbereiden op de effecten van de klimaatverandering en dit zowel op korte termijn, tegen 2030, alsook op langere termijn, tegen 2050. Natuurgebaseerde oplossingen en technologische innovatie worden daarbij onze belangrijkste bondgenoten.

Bij de afbakening van de watergevoelige openruimtegebieden bestaan er koppelkansen met onder meer de doelstelling voor bosuitbreiding. Het verkennen van het bebossingspotentieel in deze gebieden is dan ook expliciet opgenomen. Daarnaast zorgt de vrijwaring van deze gebieden voor de blijvende vastlegging van koolstof en buffering van wateroverlast.

1.2.5 Landbouw

In de aanhef van het hoofdstuk landbouw uit het Vlaams regeerakkoord wordt 'toegang tot landbouwgrond' aangestipt als één van de grote uitdagingen voor de sector. Percelen die definitief worden aangeduid als watergevoelig openruimtegebied krijgen landbouw als een van de nevenschikte functies, naast andere openruimte functies, terwijl landbouw er nu zonevreemd gelegen is.

De voorschriften maken het blijvend agrarisch gebruik van het perceel mogelijk. Wat betreft de grondgebonden landbouw geeft de aanduiding geen aanleiding tot enige beperking van teelten of bemesting. Het aanbrengen van kleinschalige infrastructuur, gericht op het gebruik van het gebied voor landbouw of hobbylandbouw is ook nog steeds mogelijk.

1.3 Voortraject

In uitvoering van het Decreet Integraal Waterbeleid keurde de Vlaamse Regering op 30 januari 2009 de 11 bekkenbeheerplannen voor de periode 2008-2013 goed (VR 2009 3001 DOC. 0100). Deze waterbeheerplannen vormden het kader voor een heel gamma aan maatregelen m.b.t. het integraal waterbeheer. In elk van die 11 beheerplannen was een actie (A7) opgenomen om de bestemming te toetsen van een aantal zones gelegen in actueel of potentieel waterbergingsgebied of in waterconserveringsgebied.

De bekkensecretariaten kregen binnen de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) de taak om deze screening uit te voeren voor de 11.400 ha onbebouwde harde bestemmingen van het gewestplan die overlappen met deze voor het watersysteem belangrijke gebieden. Vanaf 2009 onderwierpen de bekkenstructuren deze gebieden aan een grondige analyse die o.a. dienst moest doen als onderbouwde input voor ruimtelijke planningsprocessen. Deze gebieden kregen de naam "signaalgebied"; het gaat om nog niet ontwikkelde gebieden waar een tegenstrijdigheid kan bestaan tussen de geldende bestemmingsvoorschriften en het belang van dit gebied voor het watersysteem.

In een eerste fase werden in 2009-2010 de meest relevante en prioritaire gebieden verspreid over gans Vlaanderen afgebakend, op basis van hun oppervlakte, omvang van de waterproblematiek en ontwikkelingsdruk. Hierbij werden nabijgelegen stukken gebundeld tot samenhangende gehelen met de nog niet ontwikkelde omgeving.

Voor 66 prioritaire gebieden werden binnen de CIW fiches opgemaakt die zowel de wateraspecten als de ruimtelijke aspecten van deze signaalgebieden onderzochten, zowel vanuit juridisch als beleidsmatig oogpunt.

Telkens werd ook een suggestie voor ontwikkelingsperspectief meegegeven vanuit het wateraspect met eventueel voorstel voor herbestemming. Meestal werd binnen het signaalgebied nog een opdeling gemaakt in deelgebieden, met afzonderlijke ontwikkelingsopties. Elk van deze fiches werd door het betrokken bekkenbestuur goedgekeurd, om tot een gedragen suggestie te komen. In 2013 volgde nog een tweede reeks van 17 signaalgebiedsfiches.

In 2013 besliste de Vlaamse Regering (VR 2013 2903 DOC. 0303-1) om deze signaalgebieden grondiger aan te pakken om het waterbergend vermogen van Vlaanderen te vrijwaren. Voor elk gebied waarvan blijkt dat het ontwikkelen volgens de huidige bestemming het overstromingsrisico verhoogt, werkte de CIW aan bijkomende voorwaarden of een alternatief ontwikkelingsperspectief. In die ontwerp-startbeslissingen werd ook gezocht naar het best in te zetten instrumentarium en de bijhorende initiatiefnemende overheid. In 2014 keurde de Vlaamse Regering de vervolgtrajecten goed voor de eerste reeks van 66 signaalgebieden (VR 2014 2401 DOC. 0086 en VR 2014 0905 DOC.0724) en in 2015 volgde reeks 2 met 17 signaalgebieden (VR 2015 0805 DOC. 0454).

Vervolgens werd door de CIW en op basis van de meest recente gegevens over bestemming, bebouwing en overstromingsgevoeligheid een derde en laatste selectie gemaakt van nog 152 te onderzoeken signaalgebieden. Ook in deze laatste reeks werd in nauw overleg met de gemeentebesturen en de waterloopbeheerders gezocht naar een integrale toekomstvisie, waarbij zowel de waterproblematiek als ruimtelijke aspecten in rekening werden genomen voor het bepalen van het ontwikkelingsperspectief (watertoets, bijkomende voorwaarden of nieuwe functionele invulling). Op 31 maart 2017 keurde de Vlaamse Regering deze laatste reeks startbeslissingen goed (VR 2017 3103 DOC. 0313).

In de startbeslissingen die de Vlaamse Regering voor elk signaalgebied goedkeurde, werd na grondige analyse een vervolgtraject en een gebiedsgericht ontwikkelingsperspectief bepaald dat rekening houdt met het watersysteem en waarbij minstens het waterbergend vermogen behouden blijft. In die beslissingen zijn volgende zaken vastgelegd:

- het ontwikkelingsperspectief van het signaalgebied;
- het bestuur dat initiatief moet nemen;
- het instrument dat gebruikt moet worden om het ontwikkelingsperspectief te realiseren.

De vervolgstappen met betrekking tot de signaalgebieden gaan van een waterrobuuste inrichting binnen de geldende bestemming tot een (gedeeltelijke) herbestemming van het gebied met flankerende maatregelen. De signaalgebieden en de bijhorende beslissingen zijn terug te vinden op de geoloketten van www.signaalgebieden.be.

Er worden twee categorieën van vervolgtrajecten onderscheiden:

- Verscherpte watertoets. De geldende harde bestemming blijft behouden, maar er kunnen in het kader van de watertoets wel extra voorwaarden opgelegd worden voor de ontwikkeling van het gebied.
- Bouwvrije opgave. Delen van het signaalgebied moeten bouwvrij blijven en moeten bijgevolg een andere bestemming krijgen.

Uit voorgaande grondige analyses bleek dat 172 gebieden dermate belangrijk zijn voor de waterbeheersing dat er minstens in een deel niet meer gebouwd kan worden. Initieel werd vooropgesteld om deze gebieden met bouwvrije opgave via een ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) te herbestemmen. Mede de lange doorlooptijd van een dergelijk planproces zorgde ervoor dat begin 2023 slechts een dertigtal signaalgebieden zijn herbestemd via een RUP (gemeentelijk, provinciaal, gewestelijk).

Op vandaag lopen nog diverse planprocessen voor opmaak van een RUP om signaalgebieden te herbestemmen. Voor de andere gebieden zal de bouwvrije opgave vertaald worden via aanduiding als watergevoelig openruimtegebied (WORG) in uitvoering van artikel 5.6.8 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO), ingevoerd bij decreet van 8 december 2017 houdende wijziging van diverse bepalingen inzake ruimtelijke ordening, milieu en omgeving.

In 2018 startte de CIW met de voorbereiding voor de aanduiding van deze watergevoelige openruimtegebieden, vertrekkende van de startbeslissingen van de Vlaamse Regering. Op 12 maart 2018 gaf de CIW goedkeuring aan het ontwerp voor de voorlopige aanduiding van 124 watergevoelige openruimtegebieden. Het voorstel kwam tot stand in overleg met de bekkensecretariaten, het Departement Omgeving, de waterloopbeheerders en de betrokken gemeenten. Plannende overheden konden voor alle signaalgebieden aangeven of ze nog op korte termijn een planinitiatief zouden opstarten om zelf een herbestemming uit te voeren of ze verkozen om deze als WORG aan te duiden.

Begin mei 2018 vroeg de CIW advies aan het college van burgemeester en schepenen van de betrokken gemeenten over het voorstel voor de voorlopige aanduiding. Vervolgens werd ook het kennisgevingsdossier voor het plan-m.e.r. ingediend en werd het ter inzage gelegd van 30 juli tot en met 30 augustus 2018.

Gezien de nieuwe overstromingskaarten, zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 25 november 2022 (VR 2022 2511 DOC.1289), was een actualisatie van de ontwerpen vereist. Hierbij werd uiteraard ook rekening gehouden met een geactualiseerde feitelijke en juridische toestand.

Bij de aanduiding van WORG zal de Vlaamse Regering zich niet beperken tot de 124 door de CIW voorbereide gebieden. Na de gevoerde actualisatie werden in totaal 139 watergevoelige openruimtegebieden voorlopig vastgesteld door de Vlaamse Regering.

Met deze beslissing geeft de Vlaamse Regering uitvoering aan de vooropgestelde aanduiding van WORG voor het gebied 'Leeg-Rietbeemden Laarsebeek' in Brasschaat en Schoten (BES-AG13).

2 Beschrijving van gebied en het watersysteem

2.1 Feitelijke toestand

Het gebied met een oppervlakte van 32,2 ha is bijna volledig onbebouwd en gelegen tussen woonwijken, een spoorweg, de snelweg en een golfterrein. Het merendeel van de onbebouwde ruimte is in gebruik als landbouwgrond of als weide, het meest oostelijk gelegen deel van het gebied is voornamelijk bebost.

Figuur 1. Bestaande feitelijke toestand: luchtfoto met aanduiding begrenzing WORG

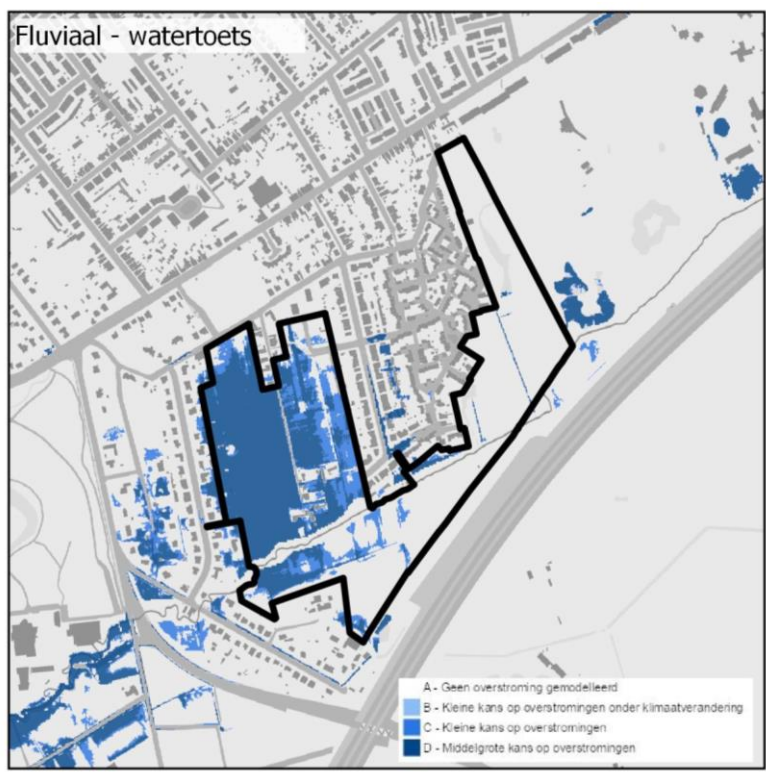

2.2 Waterbergend vermogen en overstromingsgevoeligheid

Watertoetskaarten - overstromingsgevoelige gebieden (VR 2022 2511 DOC.1289)

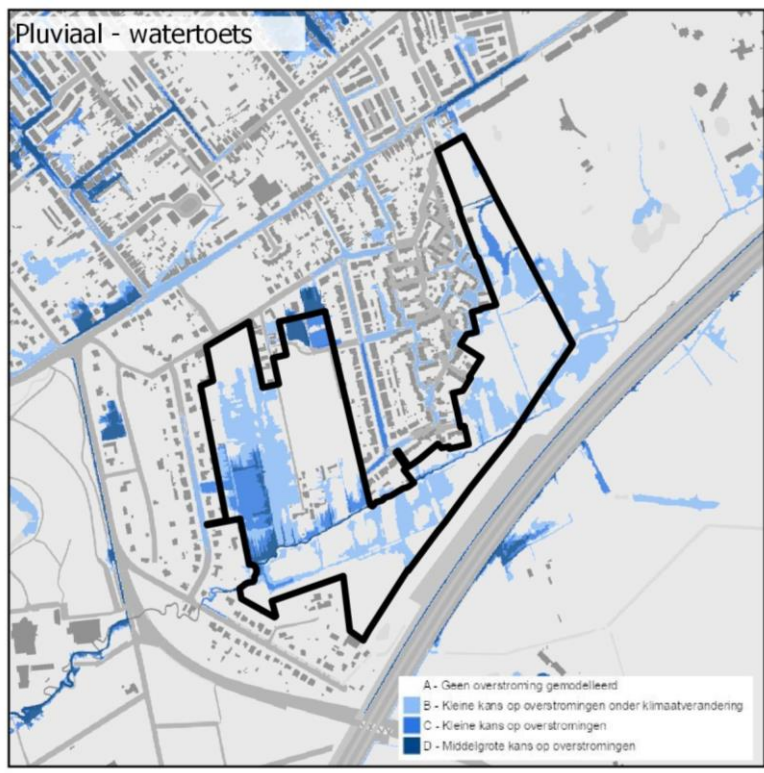
Met name het westelijke deel van het gebied aan de noordelijke zijde van de Laarse Beek is gevoelig voor fluviale overstromingen vanuit deze beek. Hier is een middelgroot risico op overstromingen gemodelleerd. Ook ten zuiden van de Laarse Beek is er een middelgrote tot kleine kans op fluviale overstromingen gemodelleerd.

Figuur 2. Watertoetskaart - overstromingsgevoelige gebieden fluviaal

Het pluviale model toont eveneens in het westen van het gebied en noordelijk van de Laarse Beek een middelgrote tot kleine kans op overstromingen. Daarnaast is er doorheen het hele gebied op verschillende plaatsen een bijkomende kleine kans op overstromingen onder klimaatverandering.

Figuur 3. Watertoetskaart - overstromingsgevoelige gebieden pluviaal

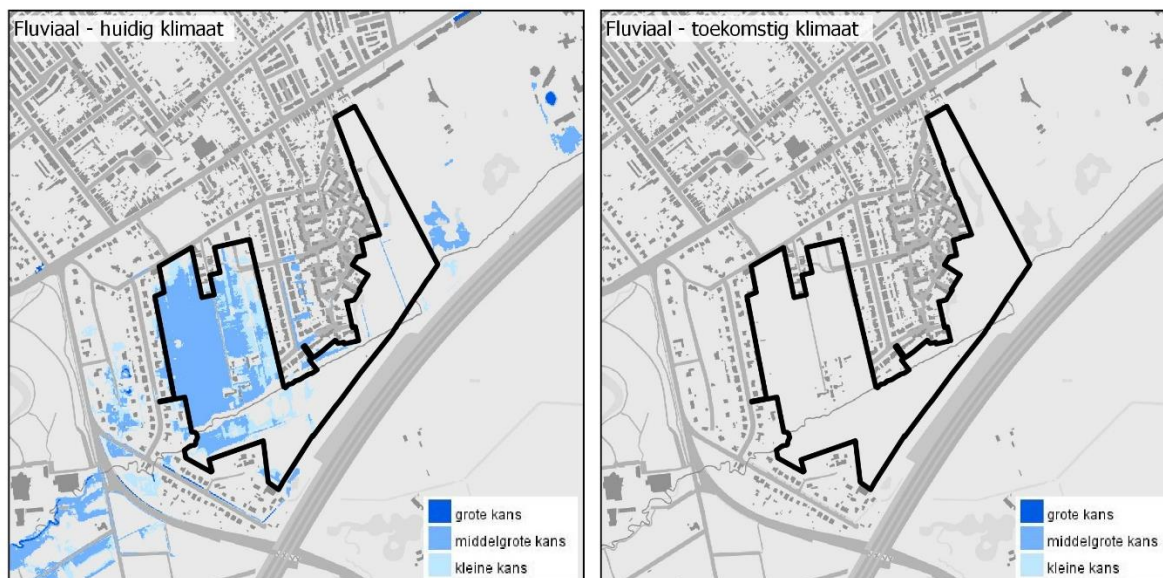

Overstromingsrichtlijn - overstromingsgevaarkaarten

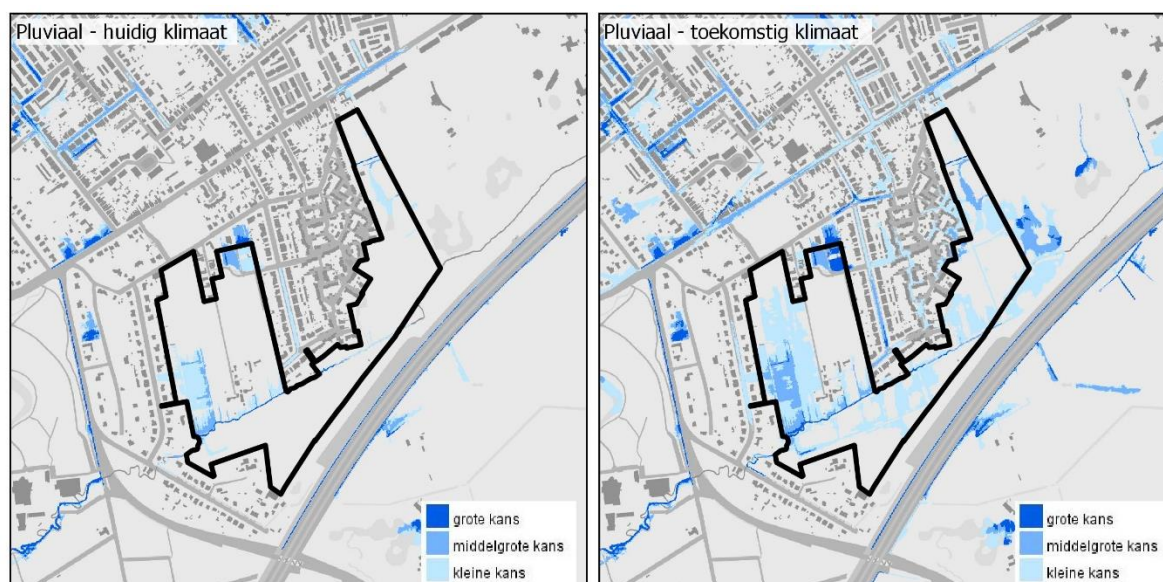
Volgens artikel 6 van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) en artikel 1.7.3.1 § 3 van het Waterwetboek (VR 2018 1506 DOC.0638) moet de Vlaamse Regering zorgen voor alle significante bronnen van overstromingen en voor drie kansscenario's (kleine kans, middelgrote kans en grote kans op overstromingen, indien van toepassing). Daarbij werd ervoor gekozen om zowel kaarten voor het huidige klimaat als voor toekomstige klimaat (met klimaatprojectie 2050) op te maken.

Deze overstromingsgevaarkaarten zijn de bron voor de watertoetskaarten en geven een meer gedetailleerd beeld van de overstromingskansen in diverse scenario's. Het algemene beeld is daarom gelijkaardig aan de kaarten hierboven, maar toont onder meer ook de grote kans op overstromingen. Het pluviale model is beschikbaar voor gans Vlaanderen, ook het klimaatmodel. De fluviale modellen zijn per waterloop opgesteld en soms niet beschikbaar bij kleinere waterlopen, ook is het klimaatscenario niet in alle fluviale modellen beschikbaar en geeft dan een blanco kaart.

Figuur 4. Overstromingsgevaarkaart: overstroombaar gebied bij huidig en toekomstig klimaat (fluviaal)

Figuur 5. Overstromingsgevaarkaart: overstroombaar gebied bij huidig en toekomstig klimaat (pluviaal)

2.3 Stroomgebiedbeheerplan Benedenscheldebekken

Het bekkenspecifieke deel voor het Benedenscheldebekken van de stroomgebiedbeheerplannen voor Schelde en Maas 2022-2027, werd voorbereid door de overlegstructuren van het Benedenscheldebekken. Het werd samen met de andere onderdelen van de stroomgebiedbeheerplannen voor Schelde en Maas 2022-2027, vastgesteld door de Vlaamse Regering op 1 juli 2022.

In het bekkenspecifieke deel voor het Benedenscheldebekken zijn vijf speerpuntgebieden en tien aandachtsgebieden aangeduid. Het afstroomgebied van de Verlegde Schijns is een speerpuntgebied klasse 4. In dit gebied willen we vanaf 2033 een goede watertoestand bereiken.

De vroegere verbinding tussen het Groot Schijn en de Verlegde Schijns werd doorgeknipt ter hoogte van Schijnpoot, waar het Groot Schijn wordt overgepompt in het Albertkanaal. De Verlegde Schijns worden via het geherdimensioneerde visvriendelijke pompgemaal Rode Weel integraal overgepompt in het Kanaaldok. Het afstroomgebied van de Voorgracht is noordelijk gesitueerd en omvat de waterlopen 1ste orde 's Hertogendijkse beek, Afwateringsgracht en Schoon Schijn. Het afstroomgebied van de Hoofdgracht is zuidelijk gelegen en bevat

de waterlopen 1ste orde Donkse Beek en Laarse Beek. Van noordoost naar zuidwest gaat het gebied van landelijk en vrij natuurlijk over naar een stedelijke, industriële omgeving.

Het afstroomgebied van het Schijn kende in het verleden op verschillende plaatsen overstromingen met grote overlast door de stedelijke ligging. De drietrapsstrategie vasthouden-bergen-afvoeren dient hier dan ook maximaal in de praktijk gebracht. Omwille van de infiltratiecapaciteit van de Kempische zandgronden zijn hier grote mogelijkheden, onder meer door het maximaal behouden en aanleggen van baangrachten bij de uitvoering van rioleringsprojecten.

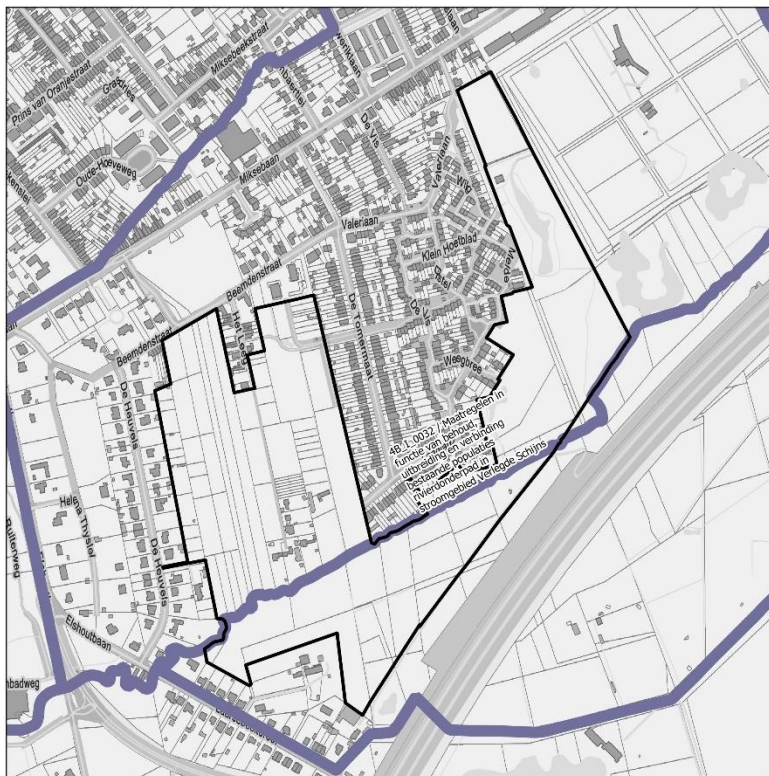
Ter hoogte van de Laarse Beek bevindt zich een belangrijke restpopulatie Rivierdonderpad. Deze relictpopulatie staat voornamelijk tijdens droge zomers onder druk.

4B_E_0032 Benedenscheldebekken Maatregelen in functie van behoud, uitbreiding en verbinding bestaande populaties Rivierdonderpad in stroomgebied Verlegde Schijns.

https://www.vmm.be/bestanden/sgbp/Actiefiche_4B_I_0032.pdf

Ook geeft deze beslissing mee uitvoering aan de generieke actie 6_A_0022 om gevolg te geven aan de startbeslissingen van de Vlaamse Regering inzake signaalgebieden door herbestemming van de noodzakelijke deelgebieden via de aanduiding van watergevoelige openruimtegebieden of via ruimtelijke uitvoeringsplannen.

Figuur 6. Acties uit de stroomgebiedbeheerplannen voor Schelde en Maas (2022-2027)

2.4 Signaalgebied – startbeslissing Vlaamse Regering

Het signaalgebied 'Leeg-Rietbeemden Laarsebeek' behoort tot het Benedenscheldebekken.

Het signaalgebied is gelegen in de gemeenten Brasschaat (ten noorden van Laarse Beek) en Schoten (ten zuiden van Laarse Beek). De Laarse Beek (waterloop 2de categorie) vormt er de grens tussen beide gemeenten. Het signaalgebied bevindt zich op beide oevers. Het signaalgebied vindt onmiddellijk aansluiting bij de bestaande woonwijk Leeg-Rietbeemden te Brasschaat, welke via de Miksebaan verbonden is met het centrum. In het noordoosten wordt het signaalgebied begrensd door een golfterrein langs de Laarse Beek. Te Schoten vindt het signaalgebied aansluiting bij de bestaande (lint)bebouwing langs de Laarsebeekdreef, maar deze bebouwing is enigszins geïsoleerd van het centrum van Schoten (ruim 3,5 km afstand). De zuidelijke grens van het signaalgebied wordt gevormd door de HST-lijn, gelegen parallel met de E19 snelweg.

Op 6 mei 2011 werd dit gebied door de Algemene Bekkenvergadering Benedenscheldebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

“Omwille van het feit dat er nog voldoende onbebouwde percelen zijn binnen het woongebied, worden de woonuitbreidingsgebieden Neervelden en Het Leeg niet verder aangesneden. Beide gebieden zijn natuurlijk overstroombaar.”

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken.

De Vlaamse Regering nam op 24 januari 2014 een startbeslissing over het signaalgebied Leeg-Rietbeemden Laarsebeek en opteerde voor een bouwvrije opgave voor het gebied. De conclusie van de gebiedsfiche voor het signaalgebied Leeg-Rietbeemden Laarsebeek luidde:

“Een nieuwe functionele invulling van het gebied wordt via een provinciaal RUP gerealiseerd. Binnen dit proces wordt de grens tussen de ontwikkelbare zones en de zones voor open ruimte exact vastgelegd. In afwachting van de inwerkingtreding van dit RUP moet elke ontwikkeling van het gehele gebied in overeenstemming zijn met het algemeen beoordelingskader uit de omzendbrief.”

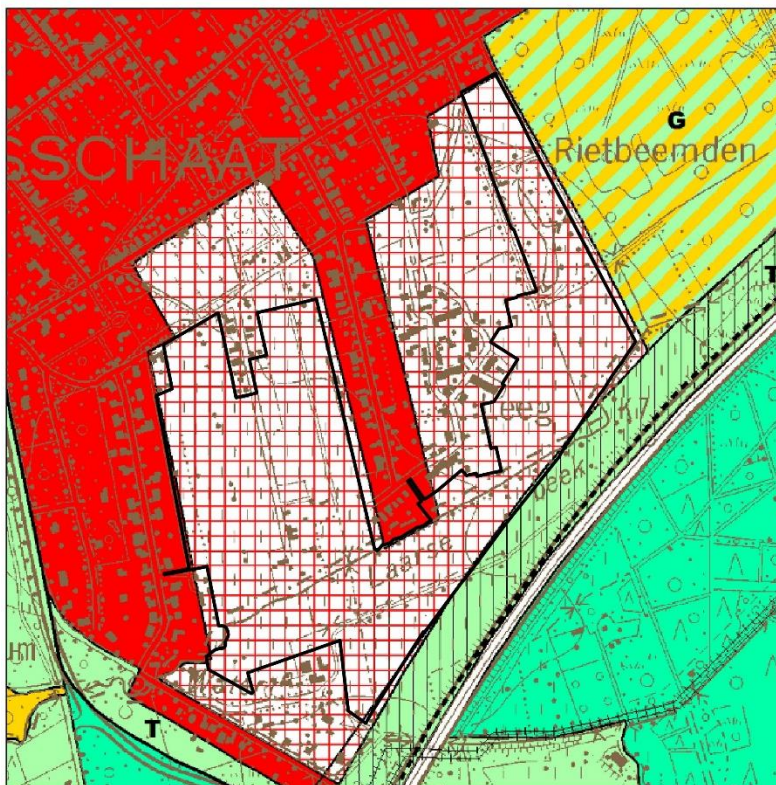
Link naar fiche signaalgebied:

<https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/beleidsinstrumenten/signaalgebieden/fiches/BES-AG13.pdf>

2.5 Juridische toestand

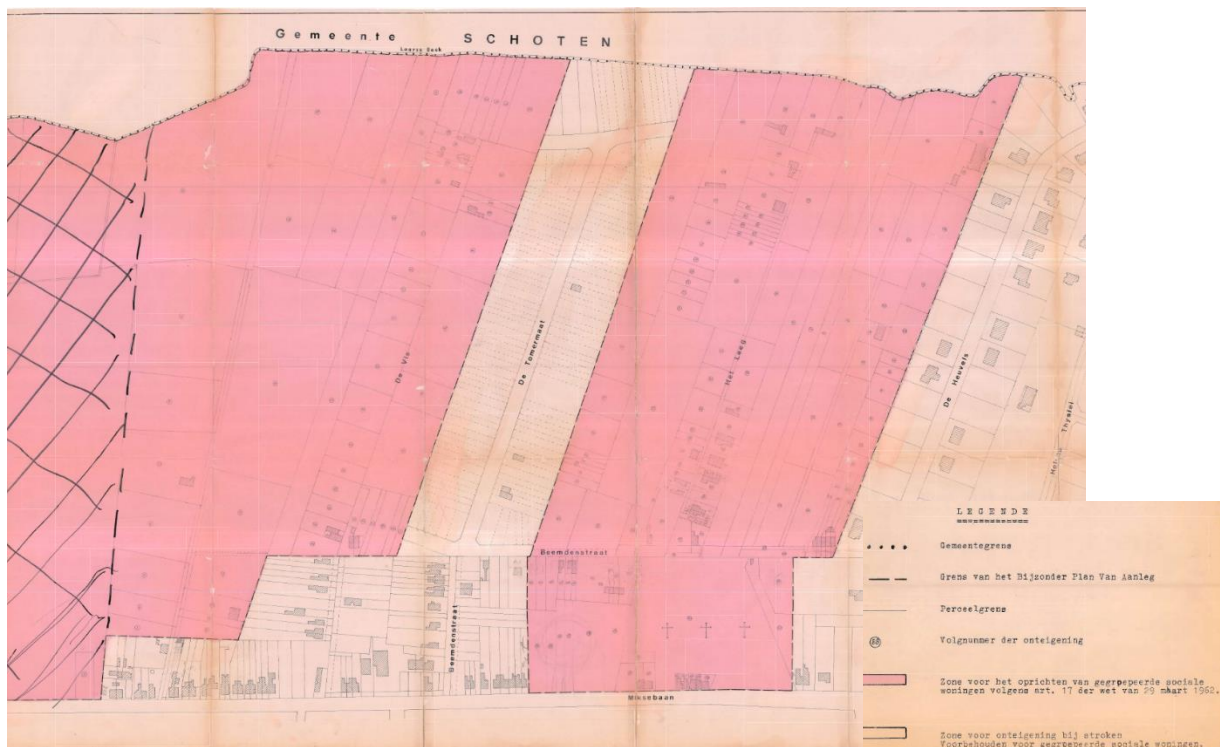
Het gebied is gelegen in woonuitbreidingsgebied volgens het gewestplan.

Figuur 7. Gewestplan

In delen van het gebied is het BPA nr.22 Het Leeg-Rietbeemden van kracht. In deze delen is de bestemming van woonuitbreidingsgebied verfijnd, en geldt de bestemming “zone voor het oprichten van gegroepeerde sociale woningen volgens artikel 17 van de wet van 29 maart 1962”. De inrichting van dit BPA is nooit tot uitvoering gebracht, maar het plan is nog van kracht. Het bijhorende onteigeningsplan is vervallen.

Figuur 8. Uitsnede plan BPA nr. 22

Voor een deel van het gebied werd in 2017 het provinciaal RUP 'Het Leeg – Rietbeemden' opgemaakt, waarbij het westelijk deel van het woonuitbreidingsgebied omgezet werd naar 'gemengd openruimtegebied' en 'gemengd openruimtegebied' met overdruk 'zone voor bebossing'. Ter hoogte van de gemeentegrens zouden de loop en oevers van de Laarse Beek een bestemming als natuurgebied krijgen. In 2019 werd het PRUP vernietigd door de Raad van State omwille van tekortkomingen in de gevoerde milieueffectenrapportage.

2.6 Gemeentelijke structuurplannen

Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan Brasschaat

Het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan (GRS) van de gemeente Brasschaat werd op 29 september 2005 goedgekeurd door de Deputatie van de provincie Antwerpen. De vallei van de Laarse Beek is in het provinciaal structuurplan Antwerpen aangeduid als natuurverbindingsgebied (De vallei van de Laarse Beek als onderdeel van de natuurverbinding tussen de vallei van het Groot Schijn en de natuurlijke gebieden ten zuiden van Sint-Job-in-'t-Goor) en als dusdanig in het GRS overgenomen. Het GRS heeft hiernaast ook diverse andere doelstellingen voor het gebied geformeerd in het Richtinggevend gedeelte.

GRS richtinggevend p.20 - Woonuitbreidingsgebieden De Neervelden en Het Leeg p20

Omwille van het feit dat er nog voldoende onbebouwde percelen zijn binnen het woongebied, worden de woonuitbreidingsgebieden Neervelden en Het Leeg niet verder aangesneden. Beide gebieden zijn natuurlijk overstroombaar. De gemeente wenst deze gebieden echter niet te herbestemmen naar een groene bestemming, aangezien het de enige mogelijkheden zijn om in de toekomst nog sociale huisvestingsprojecten te realiseren. De woonuitbreidingsgebieden worden als reserve gevrijwaard voor sociale en/of gemengd sociaal-private woningbouwinitiatieven (sociale mix) op termijn. Indien deze gebieden in de toekomst worden aangesneden, zullen strikte voorwaarden met betrekking tot de waterbeheersing worden opgelegd. Het aansnijden van deze gebieden is pas mogelijk nadat de behoefte hiervoor blijkt uit een gemeentelijke woonbehoeftestudie. Zolang deze gebieden niet worden aangesneden, behouden zij hun open karakter. In aansluiting op de provinciale natuurverbinding langs de Laarse Beek moet in de beekvallei het open karakter behouden blijven.

GRS richtinggevend p. 23 - Contactpunt aan Laarse Beek

De Laarse Beek maakt deel uit van een provinciale natuurverbinding. Waar de beek grenst aan de woonwijk Het Leeg - De Rietbeemden wenst de gemeente een sociaalrecreatieve invulling aan het gebied te geven. In de

omgeving van het parkje ter hoogte van het Laagland kan de Laarse Beek als drager van een te ontwikkelen contactpunt fungeren. Het basisprincipe hierbij is de verweving van ruimte voor natuurontwikkeling, sociale contacten en recreatie. Daarnaast kan dit gebied een rol vervullen binnen het toeristisch en recreatief fietsnetwerk door de koppeling aan de langzaam verkeersverbinding langsheen het tracé van de HST-lijn. In aansluiting op het contactpunt rond de Laarse Beek moet het open ruimtegebied Het Leeg behouden en versterkt worden. In de bindende bepalingen worden geen acties voorzien voor dit gebied, met uitzondering van de selectie van het netwerk van beekvalleien als natuurverbinding. Als suggestie naar de hogere overheid wordt ook meegegeven: *“Bijkomend onderzoek met betrekking tot de verenigbaarheid van een natuurverbinding (Laarse Beek), een eco-golfproject en een overstromingsgebied (grondgebied Schoten) dient in het kader van een gewestelijk of provinciaal RUP te gebeuren.”*

Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan Schoten

Het gemeentelijk structuurplan van de gemeente Schoten werd op 21 september 2006 goedgekeurd door de Deputatie van de provincie Antwerpen. In de bindende bepalingen wordt in de prioriteitenlijst (aan te vatten tegen 2007) de opmaak van een RUP voor het gebied aangegeven. In het richtinggevend deel (p. 93) wordt voor het woonuitbreidingsgebied (WUG) *“gekozen dat het omgezet wordt naar een gecontroleerd overstromingsgebied, de percelen tegen de uitgeruste weg Laarsebeekdreef kunnen wel ontwikkeld worden (50 meter diepte). Volgens overstromingskaarten (watertoets) is het gedeelte langsheen de weg geen risicozone voor overstromingen en is het zelfs geen natuurlijk overstroombaar gebied. Bovendien sluit het aan bij de woonstructuur van de gemeente Brasschaat (woonuitbreidingsgebieden in Brasschaat werden aangeduid als reservegebieden voor sociale woningbouw op lange termijn).”*

3 Onderzoek sectorale wetgeving

3.1 Milieueffectrapportage

De milieueffectrapportage verloopt via de generieke procedure. De procedure start met de opmaak van een kennisgeving.

Een kennisgeving bevat onder andere een beschrijving van het voorgenomen plan en een voorstel van de wijze waarop het milieuonderzoek zal uitgevoerd worden. De kennisgevingsnota voor de aanduiding van de watergevoelige openruimtegebieden werd van 30 juli tot en met 30 augustus 2018 ter inzage gelegd. De Dienst Mer stelde, rekening houdend met de adviezen en inspraak, richtlijnen op voor de opmaak van het eigenlijke plan-MER.

Op basis van de richtlijnen werd het ontwerp-plan-MER opgemaakt door deskundigen onder leiding van een erkend MER-coördinator. Na een verwerking van de opmerkingen, werd het (ontwerp) plan-MER onderworpen aan een openbaar onderzoek, samen met de voorlopige aanduiding van de watergevoelige openruimtegebieden.

Tijdens het openbaar onderzoek konden burgers en adviesinstanties opmerkingen geven op het ontwerpplan én het (ontwerp) plan-MER. Opmerkingen en adviezen kunnen aanleiding geven tot aanpassingen en aanvullingen aan het plan en het plan-MER. Vóór de definitieve vaststelling van het plan, keurde het Team Omgevingseffecten het plan-MER goed.

Op basis van het gevoerde milieueffectenonderzoek worden geen significante negatieve effecten op de leefomgeving verwacht. In het ontwerp van plan-MER worden geen milderende maatregelen noodzakelijk geacht. Het ontwerp plan-MER wordt samen met het besluit houdende de voorlopige aanduiding ter inzage gelegd in het openbaar onderzoek.

3.2 Ruimtelijke veiligheidsrapportage

Ter uitvoering van de Seveso-richtlijn¹ dient in het beleid inzake ruimtelijk ordening rekening gehouden te worden met de noodzaak om op langetermijnbasis voldoende afstand te laten bestaan tussen Seveso-inrichtingen (i.e. inrichtingen met een zodanige hoeveelheid aan gevaarlijke stoffen op het terrein dat zij vallen onder het toepassingsgebied van de Seveso-richtlijn) enerzijds en aandachtsgebieden (zoals gedefinieerd in het besluit van de Vlaamse Regering houdende nadere regels inzake ruimtelijke veiligheidsrapportage) anderzijds. Deze doelstelling wordt verwezenlijkt door het houden van toezicht op de vestiging van nieuwe Seveso-inrichtingen, op wijzigingen van bestaande Seveso-inrichtingen, en op nieuwe ontwikkelingen rond bestaande Seveso-inrichtingen.

Om een inschatting te maken van het aspect externe mensveiligheid, toetste de dienst Veiligheidsrapportage van het Departement Omgeving het voorgenomen plan af aan de hand van criteria die werden opgenomen onder de vorm van een beslissingsdiagram in bijlage bij het besluit van de Vlaamse Regering houdende nadere regels inzake de ruimtelijke veiligheidsrapportage.

Gelet op het feit dat:

- volgens de gegevens van de dienst VR het plangebied niet binnen de consultatiezone van Seveso-inrichtingen ligt;
- volgens de gegevens verstrekt in de toelichtingsnota in het plangebied geen Seveso-inrichtingen mogelijk zijn;

besliste de dienst VR op 27 juli 2023 dat er geen ruimtelijk veiligheidsrapport dient opgemaakt te worden.

3.3 VEN-toets

De aanduiding als watergevoelig openruimtegebied, leidend tot het behoud van het bouwvrije karakter, en de daar toegelaten functies hebben geen negatieve impact op natuurwaarden of VEN-gebieden. Het gebied is niet in of nabij een VEN-gebied gelegen.

3.4 Onroerenderfgoed-toets

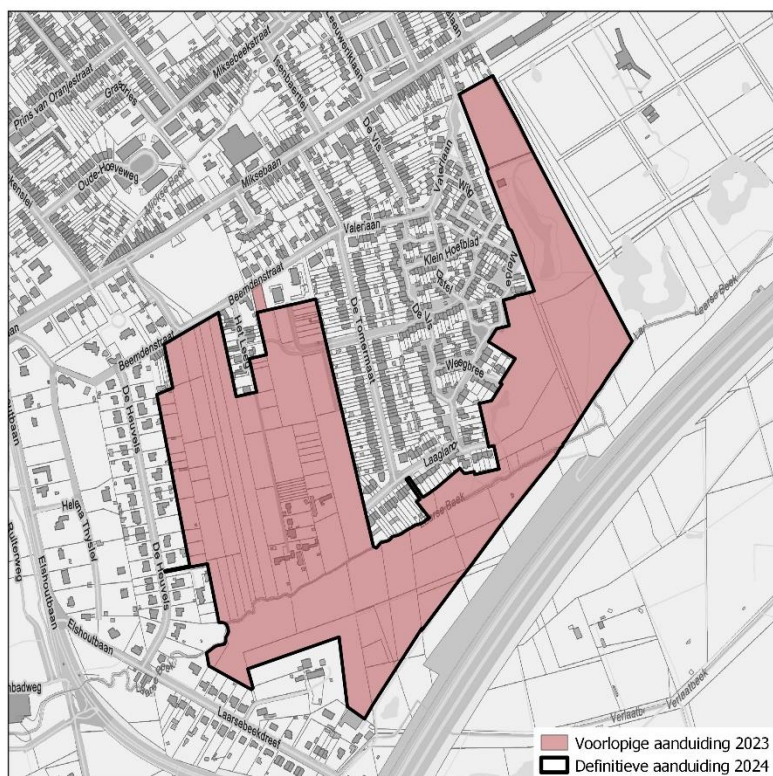
De aanduiding als watergevoelig openruimtegebied wordt als positief beschouwd gezien deze gebieden hierdoor vrijgesteld worden van grootschalige wijziging van het landgebruik en ingrepen in de bodem. Ook indirecte effecten op de omliggende gebieden worden hierdoor voorkomen. Er is geen beschermd erfgoed in of grenzend aan het gebied.

4 Aanpassing plangebied na openbaar onderzoek

Op basis van de bezwaren en opmerkingen van het openbaar onderzoek na de voorlopige aanduiding, zoals verwerkt in het besluit van de Vlaamse Regering, is **de plancontour van de voorlopige aanduiding aangepast voor de definitieve aanduiding als watergevoelig openruimtegebied.**

¹ Europese richtlijn betreffende de beheersing van de gevaren van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen betrokken zijn.

Figuur 9. Actualisatie definitieve afbakening

5 Rechtsgevolgen

De aanduiding als WORG heeft geen andere rechtsgevolgen dan deze vermeld in artikel 5.6.8, VCRO.

Ingevolge de bepalingen van artikel 5.6.8, §6, VCRO, komen eigenaars van gronden die gelegen zijn binnen een definitief aangeduid watergevoelig openruimtegebied in aanmerking voor een eigenaarsvergoeding, met toepassing van dezelfde voorwaarden en modaliteiten als deze die gelden voor de planschadevergoeding, zoals deze vooropgesteld wordt met het Instrumentendecreet. Ingevolge de daarin opgenomen harmonisering en aanpassing van de compenserende vergoedingen, wordt die eigenaarsvergoeding bepaald op basis van een schaderapport van de landcommissies.

5.1 Stedenbouwkundige voorschriften

Het voorschrift wordt bepaald door artikel 5.6.8, §3 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO).

Ter informatie wordt hierbij de tekst zoals geldig op datum van deze definitieve aanduiding weergegeven:

Binnen de aangeduide watergevoelige openruimtegebieden zijn waterbeheer, natuurbehoud, bosbouw, landschapszorg, landbouw en recreatie nevensgeschikte functies.

Voor zover de ruimtelijk-ecologische draagkracht en de waterbeheersfunctie van het gebied niet worden overschreden, zijn alleen de volgende handelingen die nodig of nuttig zijn voor de functies, vermeld in het eerste lid, toegelaten:

1° het aanbrengen van kleinschalige infrastructuur, gericht op de sociale, educatieve of recreatieve functie van het gebied, waaronder sanitaire gebouwen of schuilplaatsen van één bouwlaag met een oppervlakte van ten hoogste 100 m², met uitsluiting van elke verblijfsaccommodatie;

2° het aanleggen, herstellen, heraanleggen of verplaatsen van openbare wegen en nutsleidingen. Openbare wegen en nutsleidingen kunnen aangelegd of verplaatst worden voor zover dat noodzakelijk is voor de kwaliteit

van het leefmilieu, het beheer van het landschap, het herstel en de ontwikkeling van de natuur en het natuurlijk milieu, de openbare veiligheid of de volksgezondheid;

3° het aanbrengen van kleinschalige infrastructuur, gericht op het gebruik van het gebied voor landbouw of hobbylandbouw;

4° handelingen die nodig of nuttig zijn om overstromingen te beheersen of om wateroverlast buiten de natuurlijke overstromingsgebieden te voorkomen;

5° handelingen voor natuurbehoud en landschapszorg.

De mogelijkheden om af te wijken van stedenbouwkundige voorschriften of om rekening te houden met ontwerpen van stedenbouwkundige voorschriften, vermeld in titel IV, hoofdstuk 4, zijn van overeenkomstige toepassing in de aldus aangeduide gebieden.

5.2 Verkavelingen en principiële akkoorden

Zoals bepaald in artikel 5.6.8, §4, VCRO heeft de definitieve aanduiding als watergevoelig openruimtegebied van rechtswege het verval tot gevolg van onbebouwde delen van niet-vervallen verkavelingen die liggen binnen het watergevoelig openruimtegebied. Ook principiële akkoorden vervallen van rechtswege.

Er zijn binnen de aanduiding geen principiële akkoorden gekend.

Er zijn volgens het vergunningenregister twee verkavelingen die (deels) binnen de aanduiding zijn gelegen. Vergunning 2019029217 (percelen 443E en 446E) is volgens het vergunningenregister een niet-vervallen verkaveling. Binnen vergunning 111/0265 (11040_2003_24) is enkel het achterliggende en niet verkavelde deel aangeduid (percelen 55D en 82X). De onbebouwde delen van de niet-vervallen verkavelingsvergunningen of omgevingsvergunningen voor het verkavelen van gronden komen te vervallen binnen de definitieve aanduiding.

5.3 Ruimtebalans

In dit watergevoelig openruimtegebied zijn volgende bestemmingen gelegen die niet meer gerealiseerd kunnen worden na definitieve aanduiding.

Bestemmingscategorie	
Woonuitbreidingsgebieden	32,2 ha

6 Conclusie

De aanduiding is conform het ontwikkelingsperspectief zoals gemotiveerd in eerdere beslissingen van de Vlaamse Regering over het signaalgebied (VR 2014 2401 DOC.0086).

De kaarten van de overstromingsgevoelige gebieden tonen voor met name het westelijke deel van het gebied een middelgrote kans op fluviale overstromingen. Bijkomend is er over vrijwel het gehele gebied een kleine kans op pluviale overstromingen onder klimaatverandering. Vrijwaring van het gebied voor verder bebouwing is aangewezen en ondersteunt de uitvoering van acties uit het stroomgebiedbeheerplan 2022-2027 ter realisatie van bijkomende waterberging.

Er bestaat een conflict tussen de verdere realisatie van de bestemming en de belangen van het watersysteem. Om die reden wordt het gebied 'Leeg-Rietbeemden Laarsebeek' in Brasschaat en Schoten definitief aangeduid als watergevoelig openruimtegebied.